

Lipanj 2018.

Informativni letak nije konačan i nije obvezujuć za Sud

Okoliš i Europska konvencija o ljudskim pravima

Iako [Europska konvencija o ljudskim pravima](#) ne sadrži pravo na zdrav okoliš kao takav, Europski sud za ljudska prava pozvan je da razvije svoju sudsku praksu u pitanjima zaštite okoliša zbog činjenice da bi ostvarivanje nekih prava iz Konvencije moglo biti ugroženo postojanjem štete za okoliš i izloženosti rizicima za okoliš.

Pravo na život (Članak 2. Konvencije)

Opasne industrijske aktivnosti

Öneryıldız protiv Turske

30. studenoga 2004. (Veliko vijeće)

Mjesto stanovanja podnositelja zahtjeva sagrađeno je bez odobrenja na zemljištu uz rub odlagališta otpada koje su zajednički koristila četiri općinska vijeća. U travnju 1993. na odlagalištu je došlo do eksplozije metana, a otpad koji je erumpirao s hrpe otpada prekrivao je više od deset kuća koje se nalaze ispod odlagališta, uključujući kuću koja pripada podnositelju zahtjeva koji je izgubio devet bliskih rođaka. Podnositelj zahtjeva osobito je prigovorio da nisu poduzete nikakve mjere kako bi se spriječila eksplozija unatoč stručnom izvješću koje je privuklo pozornost vlasti na potrebu preventivnog djelovanja jer takva eksplozija nije bila vjerojatna.

Europski sud za ljudska prava smatrao je da je došlo do **povrede članka 2.** Konvencije u njegovom materijalnom dijelu zbog nedostatka odgovarajućih koraka za sprječavanje slučajne smrti devetero bliskih rođaka podnositelja zahtjeva. Sud je također smatrao da je došlo do **povrede članka 2.** Konvencije u njegovom postupovnom aspektu zbog nedostatka odgovarajuće zaštite zakona koji čuva pravo na život. Sud je osobito primijetio da Vlada Turske nije pružila stanovnicima sirotinjske četvrti informacije o rizicima s kojima se suočavaju živeći tamo. Čak i da jest, i dalje bi bila odgovorna jer nije poduzela potrebne praktične mjere za izbjegavanje rizika za ljudske živote. Regulatorni okvir pokazao se neispravnim jer je odlagalište bilo otvoreno i radilo je bez jedinstvenog nadzornog sustava. Urbanistička politika također je bila nedostatna i nesumnjivo je igrala ulogu u nizu događaja koji su doveli do nesreće.

U ovom predmetu Sud je također utvrdio da je došlo do **povrede članka 1.** Protokola br. 1 uz Konvenciju (zaštita imovine), **povrede članka 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije u odnosu na prigovor prema materijalnoj glavi članka 2. i **povrede članka 13.** u odnosu na prigovor na temelju članka 1. Protokola br. 1.

Izlaganje nuklearnom zračenju

L.C.B. protiv Ujedinjenog Kraljevstva (zahtjev br. 23413/94)

9. lipnja 1998.

Otac podnositeljice zahtjeva bio je izložen zračenju dok je služio kao pomoćni kuhar u Kraljevskom ratnom zrakoplovstvu na Božićnom otoku (Tihi ocean) za vrijeme nuklearnih pokusa 1950-ih.

Podnositeljica zahtjeva rođena je 1966. godine. Otprilike 1970. godine dijagnosticirana joj je leukemija. Podnositeljica zahtjeva tvrdila je da britanske vlasti nisu upozorile njezine roditelje o mogućem riziku za njezino zdravlje uzrokovanom sudjelovanjem njezinog oca u nuklearnim pokusima, što je dovelo do povrede članka 2. (pravo na život) Konvencije. Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 2.** Konvencije u odnosu na prigovor podnositeljice zahtjeva o tome kako Ujedinjeno Kraljevstvo nije upozorilo i savjetovalo njezine roditelje ili pratilo njezino zdravlje prije dijagnoze leukemije. Nije utvrdio da se, s obzirom na podatke dostupne britanskim vlastima u to vrijeme o vjerojatnosti da je otac podnositeljice zahtjeva bio izložen opasnim razinama zračenja i da je na taj način stvoren rizik za njezino zdravlje, moglo očekivati da će na vlastitu inicijativu obavijestiti roditelje podnositeljice zahtjeva o tim pitanjima ili poduzeti bilo kakve druge posebne radnje u svezi s njom.

Industrijske emisije i zdravlje

Smaltini protiv Italije

24. ožujka 2015. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj se predmet odnosio na učinak štete okolišu, uzrokovane aktivnošću čeličane, na zdravlje prve podnositeljice zahtjeva, koje je umrla od leukemije. Njezin suprug i njezina djeca, koji su nastavili sa zahtjevom, osobito su tvrdili da je dokazano postojanje uzročne veze između štetnih emisija iz tvornice i razvoja njezinog raka.

Sud je zahtjev proglasio **nedopuštenim** kao očigledno neosnovan. Razmatrajući prigovor prve podnositeljice zahtjeva prema postupovnom aspektu članka 2. Konvencije, Sud je naročito smatrao da je imala korist od kontradiktornog postupka tijekom kojeg je istraga provedena na njezin zahtjev. Prema mišljenju Suda, prva podnositeljica zahtjeva nije pokazala da je u svjetlu znanstvenih podataka dostupnih u vrijeme događaja došlo do povrede postupovnog aspekta njezinog prava na život.

Neriješeni zahtjevi

Locascia i ostali protiv Italije (br. 35648/10)

Vlada Italije obaviještena je o zahtjevu 5. ožujka 2013.

Vidi niže pod „Pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života (članak 8. Konvencije)“.

Cordella i ostali protiv Italije (br. 54414/13) i Ambrogi Melle i ostali protiv Italije (br. 54264/15)

Vlada Italije obaviještena je o zahtjevima 27. travnja 2016.

Ovi zahtjevi odnose se na emisije onečišćenja iz čeličane Taranto Ilva. Podnositelji zahtjeva, koji žive ili su živjeli u ili u blizini Taranta, tvrde da talijanske vlasti nisu poduzele potrebne mjere za zaštitu okoliša i zdravlja ljudi.

Sud je obavijestio talijansku Vladu o zahtjevima te je strankama postavio pitanja na temelju članka 2. (pravo na život), članka 8. (pravo na poštovanje privatnog života) i članka 13. (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije.

Prirodne katastrofe

Murillo Saldias i ostali protiv Španjolske

28. studenog 2006. (odluka o dopuštenosti)

Podnositelji zahtjeva preživjeli su katastrofu koja je pogodila kamp Biescas (španjolski Pirineji) u kolovozu 1996. godine kad je 87 osoba poginulo u teškim poplavama uslijed obilne kiše. Prvi podnositelj zahtjev izgubio je roditelje i brata i sestru u toj katastrofi, dok su ostali podnositelji zahtjeva zadobili ozljede. Podnositelji zahtjeva prigovorili su da Španjolska nije poduzela sve preventivne mjere koje su bile potrebne za zaštitu korisnika kampa Biescas. Tvrdili su da su vlasti odobrile da se zemljište koristi kao kamp, unatoč svijesti o mogućim opasnostima.

Sud je utvrdio da je zahtjev **nedopušten**. Utvrdivši da je u prosincu 2005. godine sud

Audiencia Nacional odobrila prvom podnositelju zahtjeva naknadu u iznosu koji se ne može smatrati nerazumnim i koji bi Vrhovni sud vjerojatno potvrdio ili čak i povećao nakon ispitivanja revizije podnositelja zahtjeva na temelju zakona, Sud je smatrao da, nakon odluke suda *Audiencia Nacional*, prvi podnositelj zahtjeva ne može više tvrditi da je žrtva povrede prava utvrđenih Konvencijom u smislu članka 34. (pravo na podnošenje pojedinačne tužbe). Što se tiče ostalih podnositelja zahtjeva, oni su se samo uključili u kazneni postupak kao oštećenici i odbili su pokrenuti upravni postupak protiv vlasti prije podnošenja zahtjeva Sudu. Dakle, oni nisu iscrpili domaće pravne lijekove.

Budayeva i ostali protiv Rusije

20. ožujka 2008.

U srpnju 2000. godine grad Tyrnauz, smješten u planinskom okrugu u susjedstvu planine Elbrus u Republici Kabardino-Balkarija (Rusija), bio je devastiran pojavom klizišta. Osam osoba je poginulo, uključujući supruga prve podnositeljice zahtjeva. Kao posljedica katastrofe, podnositelji zahtjeva zadobili su ozljede i psihološke traume te izgubili svoje domove. Podnositelji zahtjeva naročito su tvrdili da ruske vlasti nisu uspjele ublažiti posljedice klizišta i provesti sudsku istragu o katastrofi.

Sud je smatrao da je došlo do **povrede članka 2.** Konvencije u njegovom materijalnom dijelu zbog nedostatka odgovarajućih koraka ruskih vlasti za zaštitu života supruga prve podnositeljice zahtjeva, kao i podnositelja zahtjeva i stanovnika Tyrnauza od klizišta koja su devastirala njihov grad u srpnju 2000. godine. Zaista nije bilo opravdanja za to što vlasti nisu provele politike planiranja zemljišta i hitne pomoći u opasnom području Tyrnauza s obzirom na predvidivi rizik za živote njegovih stanovnika. Sud je također smatrao da je došlo do **povrede članka 2.** Konvencije u njegovom postupovnom aspektu zbog nedostatka odgovarajuće sudske istrage katastrofe. Pitanje odgovornosti Rusije za nesreću u Tyrnauzu doista nikad nije bilo istraženo kao takvo niti ga je ispitalo bilo koje sudsko ili upravno tijelo.

Kolyadenko i ostali protiv Rusije

28. veljače 2012.

Vidi niže pod „Pravo na djelotvoran pravni lijek (članak 13. Konvencije)“.

Viviani i ostali protiv Italije

24. ožujka 2015. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj se predmet odnosio na rizike vezane uz potencijalnu erupciju Vezuva i mjerama koje su vlasti poduzele u borbi protiv tih rizika. Podnositelji zahtjeva, koji žive u različitim općinama smještenim u blizini vulkana, tvrdili su da Vlada nije ispunila obvezu zaštite svojih prava na život propustivši uspostaviti odgovarajući regulatorni i administrativni okvir za rješavanje rizika. Također su se žalili da nedostatak odgovarajućih informacija o rizicima s kojima su suočeni predstavlja povredu njihovog prava na poštivanje privatnog i obiteljskog života.

Sud je proglasio zahtjev **nedopuštenim** jer nisu bila iscrpljena domaća pravna sredstva, u skladu s člankom 35. stavkom 1 (kriteriji dopuštenosti) Konvencije. Posebno je napomenuo da su podnositelji zahtjeva imali nekoliko domaćih pravnih sredstava koja nisu bila iscrpljena, točnije pred upravnim sudovima ili u obliku kolektivne tužbe. Međutim, oni su samo tvrdili da su ti pravni lijekovi neučinkoviti.

Özel i ostali protiv Turske

17. studenog 2015.

Ovaj se predmet odnosio na smrt članova obitelji podnositelja zahtjeva, koji su bili živi zakopani pod zgradama koje su se urušile u gradu Çınarcık – smještenom u regiji klasificiranoj kao „zona velikog rizika” na karti seizmičke aktivnosti – u potresu 17. kolovoza 1999. godine, jednom od najsmrtonosnijih potresa ikada zabilježenih u Turskoj. Sud je smatrao da je došlo do **povrede članka 2.** Konvencije u njegovoj postupovnoj glavi utvrdivši da turske vlasti nisu pravovremeno djelovale u utvrđivanju odgovornosti i okolnosti urušavanja zgrada koje je uzrokovalo smrti. Doista, važnost te istrage trebala je natjerati vlasti na pravovremeno djelovanje kako bi se utvrdile odgovornosti i okolnosti u kojima su se zgrade urušile, te kako bi se na taj način izbjegao dojam tolerancije za nezakonite radnje ili za sudjelovanje u takvim radnjama.

Zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja (članak 3. Konvencije)

Pasivno pušenje u pritvoru

Florea protiv Rumunjske

14. rujna 2010.

2002. godine podnositelj zahtjeva, koji je patio od kroničnog hepatitisa i arterijske hipertenzije, bio je zatvoren. Tijekom otprilike devet mjeseci dijelio je ćeliju s između 110 i 120 drugih zatvorenika, sa samo 35 kreveta. Prema podnositelju zahtjeva, 90% osoba s kojima je dijelio ćeliju bili su pušači. Podnositelj zahtjeva naročito je prigovorio na prenatrpanost i na loše higijenske uvjete, uključujući pritvaranje zajedno s pušačima u njegovoj zatvorskoj ćeliji i u zatvorskoj bolnici.

Sud je naročito primijetio da je podnositelj zahtjeva proveo u pritvoru približno tri godine života u vrlo skućenim uvjetima, a područje osobnog prostora bilo je ispod europskog standarda. Što se tiče činjenice da je morao dijeliti ćeliju i bolesnički odjel sa zatvorenicima koji su pušili, Sud je utvrdio da podnositelj zahtjeva nikada nije imao individualnu ćeliju i morao je tolerirati pušenje svojih suzavorenika čak i u zatvorskoj ambulanti i zatvorskoj bolnici, suprotno savjetima njegovog liječnika. Međutim, zakonom koji je na snazi od lipnja 2002. godine zabranjeno je pušenje u bolnicama i domaći sudovi često su donosili odluku da pušači i nepušači trebaju odvojeno držati u pritvoru. Slijedi da su uvjeti pritvora kojima je podnositelj zahtjeva podvrgnut prekoračili prag težine koju zahtijeva **članak 3.** Konvencije, što je **povreda** ove odredbe.

Elefteriadis protiv Rumunjske

25. siječnja 2011.

Podnositelj zahtjeva, koji je patio od kronične plućne bolesti, služio je doživotnu kaznu zatvora. Između veljače i studenog 2005. godine smješten je u ćeliju s dva zatvorenika koji su pušili. U čekaonicama sudova na kojima je bio pozvan da se pojavi u nekoliko prilika između 2005. i 2007. godine također je držan zajedno sa zatvorenicima koji su pušili.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 3.** Konvencije, posebno promatrajući da država mora poduzeti mjere za zaštitu zatvorenika od štetnih utjecaja pasivnog pušenja kada, kao u slučaju podnositelja zahtjeva, liječnički pregledi i savjeti liječnika ukazuju da je to nužno iz zdravstvenih razloga.

Pravo na slobodu i sigurnost (članak 5. Konvencije)

Mangouras protiv Španjolske

28. rujna 2010. (Veliko vijeće)

Podnositelj zahtjeva bivši je kapetan broda *Prestige*, koji je u studenom 2002. godine, ploveći po španjolskoj obali, ispustio 70 000 tona loživog ulja koje je prenosio u Atlantski ocean kad mu je trup počeo curiti. Izljevanje ulja prouzročilo je ekološku katastrofu čiji su učinci na morski biljni i životinjski svijet trajali nekoliko mjeseci i proširili se sve do francuske obale. Pokrenuta je kaznena istraga i podnositelj zahtjeva je boravio u pritvoru uz mogućnost puštanja na slobodu uz jamčevinu od tri milijuna eura. U pritvoru je zadržan 83 dana i odobreno mu je privremeno puštanje na slobodu nakon što su osiguravatelji brodovlasnika platili jamčevinu. Podnositelj zahtjeva posebno je prigovorio da je iznos tražene jamčevine bio pretjerano visok i da je bio utvrđen bez obzira na njegovu osobnu situaciju.

Sud je smatrao da **nije došlo do povrede članka 5. stavka 3.** Konvencije, utvrdivši da su španjolski sudovi dovoljno uzeli u obzir osobnu situaciju podnositelja zahtjeva, a osobito njegov status kao zaposlenika vlasnika broda, njegov profesionalni odnos s osobama koje su trebale osigurati jamstvo, njegovu nacionalnost i mjesto prebivališta, kao i njegov nedostatak veza u Španjolskoj i njegovu dob. Sud je smatra da sve viši standardi traženi u području zaštite ljudskih prava jednako tako zahtijevaju veću odlučnost pri procjeni povrede osnovnih vrijednosti demokratskih društava. Stoga se ne može isključiti da profesionalno okruženje koje je stvorilo postavku za predmetnu aktivnost treba uzeti u obzir prilikom utvrđivanja iznosa jamčevine, kako bi se osiguralo da je mjera djelotvorna. S obzirom na izuzetnu prirodu ovog predmeta i ogromnu štetu okolišu uzrokovanu onečišćenjem mora na rijetko viđenoj razini, nije bilo iznenađujuće da su pravosudne vlasti trebale prilagoditi iznos koji se traži kao jamčevina u skladu s razinom nastalih odgovornosti, kako bi se osiguralo da oni koji su odgovorni nemaju poticaj da izbjegnu pravdu i odreknu se jamstva. Nipošto nije bilo sigurno da bi jamčevina postavljena samo u odnosu na imovinu podnositelja zahtjeva bila dovoljna kako bi se osiguralo njegovo pojavljivanje na raspravi.

Pravo na pošteno suđenje (članak 6. Konvencije)

Pristup sudu

Athanassoglou i ostali protiv Švicarske

6. travnja 2000. (Veliko vijeće)

Podnositelji zahtjeva živjeli su u selima smještenima u 1. zoni u blizini jedinice II nuklearne elektrane u Beznauu (kanton Aargau). Žalili su se da im je uskraćen pristup sudu u odnosu na odluku Saveznog vijeća da se nuklearnoj elektrani odobri produženje dozvole za rad i da postupak koji je slijedilo Savezno vijeće nije bio pravedan. Također su prigovorili i da nisu imali djelotvorni pravni lijek koji bi im omogućio da se žale na povredu njihovog prava na život i njihovog prava na fizički integritet.

Sud je smatrao da **članak 6. stavak 1.** Konvencije **nije primjenjiv** u ovom predmetu. Utvrdio je da je veza između odluke Saveznog vijeća i prava iz domaćih zakona koja su podnositelji zahtjeva na koju se pozivaju podnositelji zahtjeva (život, fizički integritet, imovina) bila previše slaba i udaljena te nije bila dovoljna da se primijeni članak 6. stavak 1. Doista, podnositelji zahtjeva u svojim podnescima pred Sudom prihvaćali su da ne navode toliko neku određenu i neposrednu opasnost u odnosu na sebe same, nego više neku općenitu opasnost u vezi sa svim nuklearnim elektranama; a mnogi od temelja na koje su se oslanjali bili su u vezi sa sigurnošću, okolišnim i tehničkim čimbenicima svojstvenima za uporabu nuklearne energije. S obzirom na činjenicu da su podnositelji zahtjeva nastojali iz članka 6. stavka 1. iznijeti pravni lijek da bi se osporilo samo načelo uporabe nuklearne energije, ili

barem način da se prenese odgovornost za donošenje konačne odluke o radu pojedinih nuklearnih elektrana, na temelju tehničkih dokaza, s vlade na sudove, Sud je smatrao kako je najbolje regulirati uporabu nuklearne energije odlukom o politici koju svaka država ugovornica donosi u skladu sa svojim demokratskim procesima. Sud je također utvrdio da **članak 13.** Konvencije **nije primjenjiv** u ovom predmetu.

Vidi također: [Balmer-Schafroth i ostali protiv Švicarske](#), presuda od 26. kolovoza 1997.; [Balmer-Schafroth i ostali protiv Švicarske](#), odluka o dopuštenosti od 13. rujna 2001.

Gorraiz Lizarraga i ostali protiv Španjolske

27. travnja 2004.

Pet prvih podnositelja zahtjeva i udruga čiji su oni članovi pokrenuli su postupak protiv planova za izgradnju brane, što bi rezultiralo potapanjem triju prirodnih rezervata i niza malih sela. Tvrdili su da nisu imali pošteno suđenje jer su bili spriječeni sudjelovati u postupku koji se tiče upućivanja na prethodno pitanje, dok su španjolski državni ured i državno odvjetništvo mogli podnijeti primjedbe Ustavnom sudu. Uzimajući u obzir posebne okolnosti predmeta, a osobito činjenicu da je udruga podnositeljica zahtjeva bila osnovana radi specifične svrhe obrane interesa svojih članova pred sudovima i da se projekt brane izravno ticao članova, Sud je razmotrio da prvih pet **podnositelja zahtjeva može tvrditi da su žrtve, u smislu članka 34.** (pravo na pojedinačnu primjenu) Konvencije, navodnih povreda, te da su iscrpili domaća pravna sredstva u odnosu na prigovore na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije. U ovome predmetu, Sud je utvrdio da **nije bilo povrede članka 6. stavka 1.** Konvencije, kako navodnom povredom načela jednakosti oružja tako i navodnim uplitanjem zakonodavstva s ishodom spora.

L'Erablière asbl protiv Belgije

24. veljače 2009.

Podnositelj zahtjeva, neprofitna udruga koja se bori za zaštitu okoliša, žalila se protiv davanja odobrenja za planiranje proširenja lokacije za prikupljanje otpada. Zahtjev nije bio dopušten od strane *Conseil d'État* iz postupovnih razloga, jer je utvrđeno da nije sadržavao izjavu o činjenicama koje objašnjavaju pozadinu spora. Udruga podnositelj zahtjeva tvrdila je da je odluka o nedopuštenosti koju je donio *Conseil d'État* bila povreda njezinog prava na pristup sudu.

Sud je ponovio da za primjenu članka 6. Konvencije mora postojati spor s dovoljnom poveznicom s građanskim pravom i da, kako bi se isključili zahtjevi koji se tiču pukog postojanja zakona ili odluke suda koji utječu na treće strane, Sud nije dopuštao *actio popularis*. Međutim, prethodno je smatrao da je ovaj članak primjenjiv u predmetima koje je pokrenula jedna udruga koja je, iako u općem interesu, branila i specifičan interes svojih članova. U ovome je predmetu Sud smatrao da povećanje kapaciteta lokacije za prikupljanje otpada može izravno utjecati na privatni život članova udruge podnositelja zahtjeva i naglasio je da je cilj udruge ograničen na zaštitu okoliša u Marche-Nassogneau (Provincija Luksemburga). Slijedom toga, Sud je utvrdio da se tužba udruge podnositelja zahtjeva ne može smatrati kao *actio popularis* i smatrao je da je **članak 6.** Konvencije stoga **primjenjiv**. U ovom predmetu, Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 6. stavka 1.**, utvrdivši da je ograničenje prava na pristup sudu nametnuto udruzi podnositelju zahtjeva bilo nerazmjerno pretpostavkama pravne sigurnosti i pravilnog djelovanja pravosudnog sustava.

Howald Moor i ostali protiv Švicarske

11. ožujka 2014.

Ovaj se predmet odnosio na radnika kojem je u svibnju 2004. godine dijagnosticiran maligni pleuralni mezoteliom (vrlo agresivan maligni tumor) uzorkovan njegovom izloženošću

azbestu tijekom njegovog rada 1960-ih i 1970-ih godina. On je preminuo 2005. godine. Podnositelji zahtjeva, njegova supruga i dvije kćeri, žalili su se uglavnom na povredu svog prava na pristup sudu, jer su švicarski sudovi odbili njihove zahtjeve za naknadu štete protiv poslodavca preminulog i nacionalnih vlasti na temelju toga da je nastupila zastara. **S obzirom na iznimne okolnosti u ovome predmetu, Sud je smatrao da je primjena zastarnih rokova ograničila pristup podnositeljima zahtjeva sudu do točke povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.** Iako je bio uvjeren da zakonsko pravilo o zastarnim rokovima ima legitiman cilj, točnije pravnu sigurnost, primijetio je da sustavna primjena tog pravila na osobe koje pate od bolesti koje se nisu mogle dijagnosticirati sve do mnogo godina nakon što su pokretački događaji lišili te osobe prilike da iskoriste svoja prava pred sudovima. Sud je stoga smatrao da u predmetima kada je znanstveno dokazano da osoba ne može znati da pati od određene bolesti, ta se činjenica treba uzeti u obzir prilikom racunanja zastarnih rokova.

Karin Andersson i ostali protiv Švedske

25. rujna 2014.

Podnositelji zahtjeva bili su vlasnici posjeda u blizini Umeåe na sjeveru Švedske. U lipnju 2003. godine švedska Vlada je donijela odluku kojom dozvoljava izgradnju 10 km duge željezničke pruge na ili u blizini njihovih posjeda. Podnositelji zahtjeva naročito su prigovorili da im je bila odbijena puna pravna ocjena odluke Vlade kojom se dozvoljava izgradnja predmetne željezničke pruge.

Sud je smatrao da je do **povrede članka 6. stavka 1. Konvencije**, utvrdivši da podnositelji zahtjeva nisu bili u mogućnosti ni u kojem trenutku domaćeg postupka dobiti punu sudsku ocjenu odluke vlasti, uključujući i pitanja je li lokacija željezničke pruge prekršila njihova prava kao vlasnika posjeda. Stoga, iako su podnositelji zahtjeva bili prihvaćeni kao stranke pred Vrhovnim upravnim sudom 2008. godine, nisu imali pristup sudu radi odlučivanja o njihovim građanskim pravima u ovom predmetu.

Neriješeni zahtjev

Stichting Landgoed Steenberg i ostali protiv Nizozemske (br. 19732/17)

Vlada Nizozemske obaviještena je o zahtjevu 22. studenog 2017. godine

Neizvršavanje pravomoćnih sudskih odluka

Kvrtatos protiv Grčke

22. svibnja 2003.

Vidi niže pod „Pravo na poštivanje privatnog i obiteljskog života (članak 8. Konvencije)“.

Apanasewicz protiv Poljske

3. svibnja 2011.

1988. godine vlasnik parcele uz parcelu podnositeljice zahtjeva sagradio je na njoj betonaru (tvornicu betona) bez lokacijske dozvole. Betonara je odmah počela s radom i postupno se povećavala. 1989. godine podnositeljica zahtjeva pokreće postupak kako bi okončala štetu za okoliš koju je navodno pretrpjela (zagađenje, razni zdravstveni problemi, nejestiv urod, itd.). 2001. godine građanski je sud naložio zatvaranje tvornice. Unatoč dvama ovršnim postupcima – jednom parničnom, drugom upravnom – tvornica još uvijek nije bila zatvorena u vrijeme presude Europskog suda za ljudska prava. Podnositeljica zahtjeva naročito je prigovorila na neizvršavanje presude iz 2001. godine kojom je vlasniku tvornice naloženo da ju zatvori.

Sud je utvrdio povredu **članka 6. stavka 1. Konvencije**. Smatrao je da, posebice u svjetlu ukupnog trajanja postupka, nedostatka marljivosti od strane vlasti i nedostatne primjene prisilnih mjera od strane potonje, podnositelj zahtjeva nije imao učinkovitu sudsku zaštitu. Poljske vlasti su, u ovom predmetu, lišile odredbe članka 6. stavka 1. bilo kakvog učinka u praksi. Potom je ispitao u kojoj su mjeri poljske vlasti izvršile svoju obvezu da zaštite pravo podnositeljice zahtjeva na poštivanje njezinog privatnog i obiteljskog života od uplitanja uzrokovanih aktivnošću njezinog susjeda, te je utvrdio da, iako su vlasti poduzele određene mjere u tu svrhu (uglavnom na inicijativu podnositeljice zahtjeva), ipak su ostale posve neučinkovite. Stoga je također utvrdio i povredu članka 8. (pravo na poštivanje

privatnog i obiteljskog života i doma) Konvencije.

Bursa Barosu Başkanlığı i ostali protiv Turske

19. lipanj 2018.¹

Podnositelji zahtjeva (Odvjetnička komora Burse i Udruga za zaštitu prirode i okoliša, zajedno s 21 pojedincem) žalili su se na neizvršenje brojnih sudskih rješenja kojima se ukidaju upravne odluke kojima se američkoj kompaniji (Cargill) dozvoljava izgradnja i rad tvornice škroba na poljoprivrednom zemljištu u Orhangaziju (okrug Burse), te na trajanje postupaka.

Sud je prvo naveo da je zahtjev dopušten samo za šest podnositelja zahtjeva, točnije za one koji su aktivno sudjelovali u domaćim postupcima kojima se tražilo poništenje osporavanih upravnih odluka i koji stoga mogu tvrditi da su žrtve, u smislu članka 34. (pravo na pojedinačnu primjenu) Konvencije, navodnih povreda Konvencije. U odnosu na tih šest podnositelja zahtjeva, Sud je smatrao da je došlo do **povrede članka 6. stavka 1.** Konvencije, utvrdivši da su ih nacionalne vlasti lišile učinkovite sudske zaštite suzdržavajući se nekoliko godina od poduzimanja mjera potrebnih za poštivanje niza pravomoćnih i izvršnih sudskih odluka. Sud je dalje proglasio zahtjev **nedopuštenim** u mjeri u kojoj se odnosi na ostale podnositelje zahtjeva.

Pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života i doma (članak 8. Konvencije)

Neriješeni zahtjev

Ahunbay i ostali protiv Turske (br. 6080/06)

Vlada Turske obaviještena je o zahtjevu 21. lipnja 2016.

Ovaj predmet odnosi se na izgradnju brane koja ugrožava važno arheološko nalazište. U odluci od 21. lipnja 2016. godine, Sud je proglasio nedopuštenim zahtjeve podnositelja zahtjeva protiv Austrije i Njemačke te je odgodio ispitivanje zahtjeva u mjeri u kojoj je usmjeren protiv Turske. Istog je dana Sud odlučio obavijestiti tursku Vladu o zahtjevu te postaviti pitanja tog Vladi na temelju članka 8. (pravo na poštovanje privatnog života) i 10. (sloboda primanja i širenja informacija i ideja) Konvencije.

Rizici za okoliš i pristup informacijama

Guerra i ostali protiv Italije

19. veljače 1998.

Podnositelji zahtjeva živjeli su oko kilometar daleko od tvornice kemikalija koja proizvodi gnojiva. Nezgode zbog neispravnosti već su se događale u prošlosti, a najozbiljnija se dogodila 1976. godine kada je toranj za ispiranje za plinove kod sinteze amonijaka eksplodirao, te je ispušteno nekoliko tona otopine kalijevog karbonata i bikarbonata

1. Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. (konačne presude) [Europske konvencije o ljudskim pravima](#).

koja sadrži arsenov trioksid. Stotinu i pedeset ljudi primljeno je u bolnicu s akutnim trovanjem arsenom. Podnositelji zahtjeva tvrdili su da je nedostatak praktičnih mjera, pogotovo za smanjenje razina onečišćenja i opasnosti od velikih nezgoda koje proizlaze iz rada tvornice, prekršila njihovo pravo na poštovanje njihovih života i fizičkog integriteta. Također su se žalili da je propust nadležnih vlasti da informira javnost o opasnostima i o postupcima koje je potrebno slijediti u slučaju veće nezgode povrijedio njihovo pravo na slobodu informiranja.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije, utvrdivši da talijanska Vlada nije ispunila svoju obvezu osiguravanja prava podnositelja zahtjeva na poštovanje njihovog privatnog i obiteljskog života. Posebno je ponovio da teško onečišćenje okoliša može utjecati na dobrobit pojedinaca i spriječiti im uživanje u svojim domovima na način da negativno utječu na njihov privatni i obiteljski život. U ovome predmetu podnositelji zahtjeva su čekali sve do završetka proizvodnje umjetnih gnojiva 1994. godine zbog neophodnih podataka koji bi im omogućili da procijene rizike s kojima bi se oni i njihove obitelji mogli suočiti provesti ako nastave živjeti u gradu posebno izloženom opasnosti u slučaju nesreće u tvornici. S obzirom na zaključak da je došlo do povrede članka 8., Sud je dalje smatrao nepotrebnim razmotriti predmet na temelju članka 2. (pravo na život) Konvencije.

McGinley i Egan protiv Ujedinjenog Kraljevstva

9. lipnja 1998.

Između 1952. i 1967. godine, Ujedinjeno Kraljevstvo provelo je niz atmosferskih testova nuklearnog oružja u Tihom oceanu i u Maralingu u Australiji s više od 20 000 vojnika. Među tim testovima bilo je šest detonacija na Božićnom otoku, u Tihom oceanu, oružja višestruko jačeg od onog koje je bačeno na Hirošimu i Nagasaki. Podnositelji zahtjeva bili su vojnici koji su bili prisutni na Božićnom otoku tijekom tog razdoblja. Žalili su se na nemogućnost dobivanja dokumenata koji su im mogli pomoći u utvrđivanju povezanosti između njihovih zdravstvenih problema i izloženosti zračenju.

Sud je primijetio da, ako se Vlada bavi opasnim aktivnostima koje bi mogle imati skrivene štetne posljedice na zdravlje onih koji su uključeni u takve aktivnosti, poštovanje privatnog i obiteljskog života na temelju članka 8. Konvencije zahtijeva učinkovit i pristupačan postupak koji omogućuje takvim osobama da traže sve relevantne i prikladne informacije. U ovome predmetu Sud je primijetio da je Ujedinjeno Kraljevstvo omogućilo postupak koji bi omogućio podnositeljima zahtjeva da zatraže dokumente koji se odnose na tvrdnju ministra obrane da nisu bili opasno izloženi zračenju i da prije toga nije bilo dokaza da ovaj postupak ne bi bio učinkovit u osiguravanju objavljivanja traženih dokumenata. Međutim, niti jedan od podnositelja zahtjeva nije odlučio koristiti ovaj postupak ili, prema dokazima predloženima Sudu, zatražiti od nadležnih vlasti da u bilo kojem trenutku izradi predmetne dokumente. U tim okolnostima, Sud je utvrdio da je Ujedinjeno Kraljevstvo ispunilo svoju pozitivnu obvezu na temelju **članka 8.** u odnosu na podnositelje zahtjeva. Stoga je presudio da **nije došlo do povrede** spomenute odredbe. Sud je dalje smatrao da **nije došlo do povrede članka 6. stavka 1.** (pravo na pošteno suđenje) Konvencije u odnosu na navode podnositelja zahtjeva da im nije omogućen učinkovit pristup sud.

Roche protiv Ujedinjenog Kraljevstva

19. listopada 2005. (Veliko vijeće)

Podnositelj zahtjeva otpušten je iz britanske vojske u drugoj polovici 1960-ih. Tijekom 1980-ih razvio je visoki krvni tlak, a kasnije je patio od hipertenzije, bronhitisa i bronhijalne astme. Registriran je kao invalid i smatrao je da su njegovi zdravstveni problemi posljedica sudjelovanja u ispitivanjima bojnog otrova plikavca i nervnog plina koja su se provodila pod okriljem britanskih oružanih snaga u Porton Down Barracksu (Engleska) 1960-ih godina. Podnositelj zahtjeva žalio se da nije imao pristup svim relevantnim

i prikladnim informacijama koje bi mu omogućile procjenu rizika kojima je bio izložen za vrijeme svog sudjelovanja u tim ispitivanjima.

Sud je smatrao da je došlo do povrede članka 8. Konvencije, utvrdivši da, u cjelokupnim okolnostima, Ujedinjeno Kraljevstvo nije ispunilo svoju pozitivnu obvezu omogućavanja učinkovitog i pristupačnog postupka koji omogućuje podnositelju zahtjeva pristup svim relevantnim i prikladnim informacijama koje bi mu omogućile procjenu bilo kojeg rizika kojem je bio izložen za vrijeme svog sudjelovanja u tim ispitivanjima. Sud je naročito primijetio da pojedinac, kao što je podnositelj zahtjeva, koji je dosljedno tražio takvo otkrivanje neovisno o bilo kakvom parničnom postupku, ne bi trebao izlaziti pred sud radi dobivanja objave. Nadalje, informacijske usluge i zdravstvene studije započele su tek gotovo 10 godina nakon što je podnositelj zahtjeva počeo tražiti evidenciju i nakon što je podnio svoj zahtjev Sudu. U ovom predmetu Sud je dalje zaključio da **nema povrede članka 6. stavka 1.** (pravo na pošteno suđenje) Konvencije, da **nema povrede članka 1.** (zaštita imovine) **Protokola br. 1** uz Konvenciju, da **nema povrede članka 14.** (zabrana diskriminacije) Konvencije **u vezi s člankom 6. i člankom 1. Protokola br. 1,** da **nema povrede članka 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije **u vezi s člankom 6. i člankom 1. Protokola br. 1,** te da **nema povrede članka 10.** (sloboda izražavanja) Konvencije.

Vilnes i ostali protiv Norveške

5. prosinca 2013.

Ovaj se predmet odnosio na prigovore bivših ronioaca da su bili onesposobljeni zbog ronjenja u Sjevernom moru za naftne kompanije tijekom pionirskog razdoblja istraživanja nafte (od 1965. do 1990. godine). Svi podnositelji zahtjeva žalili su se da Norveška nije poduzela odgovarajuće korake za zaštitu zdravlja i života ronioaca za dubinsko ronjenje tijekom njihovog rada u Sjevernom moru i, u odnosu na troje podnositelja, u ispitnim objektima. Također su tvrdili da im država nije pružila odgovarajuće informacije o rizicima vezanima uz dubinsko ronjenje i testno ronjenje.

Sud je smatrao da je došlo do povrede članka 8. Konvencije, jer norveške vlasti nisu osigurale da podnositelji zahtjeva dobiju odgovarajuće ključne informacije koje bi im omogućile procjenu rizika za njihovo zdravlje i živote vezanih uz uporabu tablica za brzinsku dekompresiju. U svjetlu uloge vlasti u odobravanju ronilačkih operacija i zaštiti sigurnosti ronioaca, te nesigurnosti i nedostatka znanstvenog konsenzusa u to vrijeme o dugoročnim učincima dekompresijske bolesti, Sud je utvrdio da je bio potreban vrlo oprezan pristup. Bilo bi razumno da su vlasti poduzele mjere opreznosti kako bi osigurale da kompanije poštuju potpunu transparentnost u vezi s ronilačkim tablicama, te da ronioci dobiju informacije o razlikama između tablica te o mogućem utjecaju na njihovu sigurnost i zdravlje koje su im potrebne za procjenu rizika i davanje informiranog pristanka. Činjenica da navedeni koraci nisu poduzeti značila je da Norveška nije ispunila svoju obvezu osiguranja prava podnositelja zahtjeva na poštovanje njihovog privatnog života. Sud je dalje smatrao da **nije došlo do povrede članka 2.** (pravo na život) ili **članka 8.** Konvencije u odnosu na ostale prigovore podnositelja zahtjeva kako vlasti nisu spriječile dovođenje u opasnost njihovog zdravlja i života, te da **nije došlo do povrede članka 3.** (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije.

Brincat i ostali protiv Malte

24. srpnja 2014.

Ovaj se predmet odnosio na radnike u brodogradilištu koji su bili izloženi azbestu tijekom nekoliko desetljeća, počevši od 1950-ih do ranih 2000-ih godina, što je dovelo do njihovih zdravstvenih stanja povezanih s azbestom. Podnositelji zahtjeva žalili su se na svoju izloženost i izloženost svog preminulog rođaka azbestu te na neuspjeh malteške Vlade da ih zaštiti od kobnih posljedica takve izloženosti.

Sud je smatrao da je **došlo do povrede članka 2.** (pravo na život) Konvencije u odnosu na podnositelje zahtjeva čiji je rođak preminuo, te **povrede**

članka 8. Konvencije u odnosu na ostale podnositelje zahtjeva. Sud je posebice utvrdio da, s obzirom na ozbiljnost prijetnje koju je predstavlja azbest, te unatoč manevarskom prostoru („diskrecijskoj ovlasti“) prepuštenom državama da odluče o načinu upravljanja takvim rizicima, malteška Vlada nije uspjela ispuniti svoje pozitivne obveze iz Konvencije, donijeti zakone ili poduzeti druge praktične mjere kako bi se osiguralo da su podnositelji zahtjeva primjereno zaštićeni i obaviješteni o riziku za njihovo zdravlje i živote. Doista, barem od prve polovice 1970-ih godina, malteška Vlada je bila svjesna ili je trebala biti svjesna da bi radnici brodogradilišta mogli trpjeti posljedice izloženosti azbestu, a nije poduzela nikakve pozitivne korake u borbi protiv tog rizika sve do 2003. godine.

Visokonaponska mreža

Calancea i ostali protiv Republike Moldavije

6. veljače 2018. (odluka o dopuštenosti)

Ovaj predmet odnosi se na prisutnost voda visokonaponske mreže koji prelazi preko zemljišta podnositelja zahtjeva, bračnog para i njihovog susjeda.

Sud je zahtjev proglasio **nedopuštenim** kao očigledno neosnovan. Smatrao je da nije dokazano da snaga elektromagnetskog polja kojeg stvara visokonaponski vod doseže razinu koja može štetno utjecati na privatnu i obiteljsku sferu podnositelja zahtjeva. Sud je zaključio da u ovom predmetu nije postignut minimalni prag težine potreban za utvrđivanje povrede članka 8. Konvencije.

Industrijsko zagađenje

Lopez Ostra protiv Španjolske

9 Prosinac 1994.

U gradu u kojem je živjela podnositeljica zahtjeva bila je velika koncentracija kožne industrije. Posebno se žalila na neaktivnost općinskih vlasti u odnosu na neugodnosti (mirisi, buka i zagađivačka isparavanja) koje je uzrokovalo postrojenje za obradu otpada smješteno nedaleko od njezinog doma. Smatrala je da su španjolske vlasti odgovorne, navodeći da su zauzele pasivan stav. Podnositeljica zahtjeva također je ustvrdila da su ta pitanja toliko ozbiljna i prouzročila su toliko patnju da bi ih se razumno moglo smatrati ponižavajućim postupanjem.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije, utvrdivši da država Španjolska nije uspjela postići pravičnu ravnotežu između interesa gospodarskog blagostanja grada – postrojenja za obradu otpada – i učinkovitog uživanja podnositeljice zahtjeva njezinog prava na poštovanje doma te privatnog i obiteljskog života. Sud je naročito istaknuo da su podnositeljica zahtjeva i njezina obitelj morali podnositi neugodnosti koje prouzrokuje postrojenje tijekom više od tri godine prije nego što su se preselili uz sve popratne neugodnosti. Preselili su se tek kad je postalo jasno da bi se takva situacija mogla nastaviti tijekom neodređenog vremena i kad je pedijatar kćeri podnositeljice zahtjeva to preporučio. U takvim okolnostima, ponuda općine nije mogla pokriti potpunu naknadu za neugodnosti kojima su bili podvrgnuti. Sud je dalje smatrao da **nije došlo do povrede članka 3.** (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije utvrdivši da su uvjeti u kojima su podnositeljica zahtjeva i njezina obitelj živjeli nekoliko godina doista bili vrlo teški, ali nisu predstavljali ponižavajuće postupanje.

Vidi također: **Băcilă protiv Rumuniske**, presuda od 30. ožujka 2010.

Taskin i ostali protiv Turske

10 Studeni 2004.

Ovaj se predmet odnosio na izdavanje dozvola za rad rudniku u Ovaciku, u okrugu Bergama (Izmir). Podnositelji zahtjeva živjeli su u Bergami ili u okolnim selima. Tvrđili su da su nacionalne vlasti izdavanjem dozvole za rad

rudnika u kojem se upotrebljava cijanidni postupak, kao i s time povezanim postupkom donošenja odluka, povrijeđena njihova prava iz članka 8. Konvencije.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije, utvrdivši da Turska nije ispunila svoju obvezu jamčenja prava podnositelja zahtjeva na poštovanje njihovog privatnog i obiteljskog života. Sud je naročito primijetio da je odluka vlasti o izdavanju dozvole za rad za rudnik zlata poništena u svibnju 1997. godine od strane Vrhovnog upravnog suda koji je, nakon razmatranja suprotstavljenih interesa u ovome predmetu svoju odluku utemeljio na učinkovitom uživanju prava na život i prava na zdrav okoliš podnositelja zahtjeva te je zaključio da dozvola nije služila javnom interesu. Međutim, zatvaranje rudnika zlata nije naloženo do veljače 1998. godine, tj. deset mjeseci nakon donošenja navedene presude i četiri mjeseca nakon što je ona dostavljena vlastima. Nadalje, ne dovodeći u pitanje postupovna jamstva osigurana turskim zakonodavstvom i provedbu tih jamstava sudskim odlukama, Vijeće ministara odlukom iz ožujka 2002. godine koja nije objavljena odobrava nastavak proizvodnje u rudniku zlata koji je već počeo s radom u travnju 2001. Sud je utvrdio da su time vlasti lišile postupovna jamstva dostupna podnositeljima zahtjeva korisnog učinka. U ovom predmetu Sud je također presudio da je **došlo do povrede članka 6. stavka 1.** (pravo na pošteno suđenje u razumnom roku) Konvencije.

Vidi također: **Öçkan i ostali protiv Turske**, presuda od 28. ožujka 2006.; **Lemke protiv Turske**, presuda od 5. lipnja 2007.

Fadeyeva protiv Rusije

9. lipnja 2005.

Podnositeljica zahtjeva živjela je u jednom od glavnih centara proizvodnje čelika smještenom oko 300 km sjeveroistočno od Moskve. Žalila se da rad tvornice čelika u blizini njezinog doma ugrožava njezino zdravlje i blagostanje.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije, utvrdivši da Rusija nije uspjela postići pravičnu ravnotežu između interesa zajednice i učinkovitog uživanja podnositeljice zahtjeva njezinog prava na dom i privatni život. Sud je posebno primijetio da su ruske vlasti odobrile rad zagađujućeg poduzeća usred gusto naseljenog grada. Budući da su otrovne emisije iz tog poduzeća bile veće od granica sigurnosti utvrđenih domaćim zakonima i mogle su ugroziti zdravlje onih koji žive u blizini, vlasti su utvrdile da na određenom području oko tvornice ne bi trebalo biti stanovnika. Međutim, navedene zakonske mjere nisu primijenjene u praksi. Sud je naveo da bi bilo pretjerano izreći da država ili zagađujuće poduzeće imaju obvezu osigurati podnositeljici zahtjeva besplatno stanovanje, a u svakom slučaju, nije uloga Suda diktirati točne mjere koje bi države ugovornice trebale usvojiti kako bi poštivale svoje pozitivne obveze iz članka 8. Konvencije. U slučaju podnositeljice zahtjeva država nije ponudila nikakvo učinkovito rješenje kako bi joj se pomoglo da se preseli iz tog opasnog područja. Nadalje, iako je predmetno onečišćavajuće poduzeće radilo protivno domaćim standardima zaštite okoliša, nije bilo nikakvih informacija da je država osmislila ili primijenila učinkovite mjere koje bi uzele u obzir interese lokalnog stanovništva pogođenog zagađenjem, a koje bi mogle smanjiti industrijsko onečišćenje na prihvatljive razine.

Vidi također: **Ledyayeva i ostali protiv Rusije**, presuda od 26. listopada 2006.

Giacomelli protiv Italije

2. studenog 2006.

Od 1950. godine podnositeljica zahtjeva je živjela u kući smještenoj 30 metara udaljenoj od postrojenja za skladištenje i obradu „posebnog otpada” koji se klasificira kao opasan ili neopasan, a koje je počelo s radom 1982. godine. Poduzeće koje upravlja postrojenjem naknadno je dobilo odobrenje za povećanje količine otpada koji se obrađuje i za provođenje „detoksikacije” opasnog otpada, procesa koji uključuje uporabu kemijskih proizvoda za obradu posebnog industrijskog otpada. Podnositeljica zahtjeva žalila se

da stalna buka i štetne emisije iz postrojenja predstavljaju ozbiljnu prijetnju njezinom okolišu te trajni rizik za njezino zdravlje i dom.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije, utvrdivši da Italija nije uspjela postići pravičnu ravnotežu između interesa zajednice u posjedovanju postrojenja za obradu toksičnog industrijskog otpada i učinkovitog uživanja podnositeljice zahtjeva njezinog prava na poštovanje njezinog doma i njezinog privatnog i obiteljskog života. Posebno je primijetio da od poduzeća koje je upravljalo postrojenjem nije bilo zatraženo da napravi prethodnu procjenu utjecaja na okoliš („PUO“) sve do 1996. godine, sedam godina nakon što je započelo s djelatnostima koje uključuju detoksikaciju industrijskog otpada. Štoviše, tijekom postupka PUO Ministarstvo zaštite okoliša u dva je navrata ustanovilo da rad postrojenja nije u skladu s propisima o zaštiti okoliša zbog neodgovarajućeg zemljopisnog položaja te da postoji određeni rizik za zdravlje lokalnog stanovništva. Stoga, čak i pod pretpostavkom da su, prema Uredbi o procjeni utjecaja na okoliš koju je izdalo Ministarstvo zaštite okoliša 2004. godine – u kojoj je Ministarstvo izrazilo mišljenje u korist nastavka rada postrojenja, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti propisani od strane Regionalnog Vijeća radi unapređenja uvjeta za rad i nadzor postrojenja – poduzeti potrebni koraci za zaštitu prava podnositeljice zahtjeva, ostaje činjenica da je tijekom nekoliko godina njezino pravo na poštovanje njezinog doma u znatnoj mjeri bilo narušeno opasnim aktivnostima koje su se izvodile u postrojenju izgrađenom trideset metara od njezine kuće.

Tătar protiv Rumunjske

27. siječnja 2009.

Podnositelji zahtjeva, otac i sin, tvrdili su da je tehnološki postupak (koji uključuje uporabu natrijevog cijanida na otvorenom) koji je upotrebljavalo poduzeće u svojoj djelatnosti u rudniku zlata doveo njihove živote u opasnost. Dio djelatnosti poduzeća nalazio se u blizini doma podnositelja zahtjeva. U siječnju 2000. godine na toj lokaciji došlo je do nezgode u okolišu. Studija Ujedinjenih naroda izvijestila je da je probijena brana, oslobodivši pritom oko 100 000 m³ voda onečišćenih cijanidom u okoliš. Podnositelji zahtjeva također su se žalili i na nedjelovanje vlasti u odnosu na brojne prigovore koje je podnio prvi podnositelj zahtjeva o prijetnjama za njihove živote, za okoliš i za zdravlje njegovog astmatičnog sina. Sud je smatrao da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije utvrdivši da rumunjske vlasti nisu uspjele procijeniti, u zadovoljavajućem stupnju, rizike koje bi djelatnost poduzeća koje upravlja tim rudnikom mogla uključivati, kao ni poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se zaštitila prava onih koji su u pitanju na poštovanje njihovih privatnih života i domova, te općenito njihovo pravo na zdrav i zaštićen okoliš. U ovom predmetu Sud je osobito podsjetio da bi onečišćenje moglo ometati privatni i obiteljski život osobe ugrožavajući njezinu dobrobit i da država ima obvezu osigurati zaštitu svojih građana reguliranjem odobravanja, osnivanja, djelovanja, sigurnosti i praćenja industrijskih aktivnosti, pogotovo aktivnosti koje su opasne za okoliš i zdravlje ljudi. Nadalje je naveo da podnositelji zahtjeva, u svjetlu onoga što je trenutno poznato o tom predmetu, nisu dokazali postojanje uzročne veze između izloženosti natrijevom cijanidu i astme. Međutim, Sud je primijetio da je to poduzeće nakon nesreće u siječnju 2000. godine nastavilo svoje industrijske operacije, u nesuglasju s načelom opreznosti, prema kojemu nedostatak izvjesnosti u pogledu trenutnog znanstvenog i tehničkog znanja ne može opravdati kašnjenje države u usvajanju djelotvornih i razmjernih mjera. Sud je također istaknuo da su vlasti morale osigurati javni pristup zaključcima istraga i studija, ponovivši da država ima dužnost jamčiti prava članova javnosti na sudjelovanje u postupku donošenja odluka u vezi s pitanjima zaštite okoliša.

Dubetska i ostali protiv Ukrajine

10. veljače 2011.

U ovom predmetu podnositelji zahtjeva žalili su se da im je narušeno zdravlje i da su oštećene njihove kuće i životno okruženje zbog rudnika ugljena u državnom vlasništvu

u blizini njihovih kuća. Također su tvrdili da ukrajinske vlasti nisu učinile ništa da bi popravile situaciju.

Sud je smatrao da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije. Posebno je primijetio da su ukrajinske vlasti bile svjesne negativnih utjecaja rudnika i tvornice na okoliš rudnika, ali nisu ni preselile podnositelje zahtjeva, niti pronašle drugo rješenje za smanjenje onečišćenja na razinu koja nije štetna za ljude koji žive u blizini industrijskih objekata. Štoviše, unatoč pokušajima kažnjavanja direktora tvornice te nalaganja preseljenja podnositelja zahtjeva, i unatoč tome što je 2009. godine izgrađen centralizirani vodovod čime je osigurana dovoljna količina svježe pitke vode podnositeljima zahtjeva, 12 godina vlasti nisu pronašle učinkovito rješenje situacije podnositelja zahtjeva. Sud je također smatrao da je utvrđivanjem povrede članka 8. Konvencije stvorio obvezu ukrajinske Vlade da poduzme odgovarajuće mjere za otklanjanje stanja podnositelja zahtjeva.

Apanasewicz protiv Poljske

3. svibnja 2011.

Vidi gore pod „Pravo na pošteno suđenje (članak 6. Konvencije)“.

*Usporedi i suprotstavi s, primjerice: **Koceniak protiv Poljske**, odluka o dopuštenosti od 17. lipnja 2014.*

Antene mobilnih telefona

Luginbühl protiv Švicarske

17. siječnja 2006. (odluka o dopuštenosti)

Podnositeljica zahtjeva je tvrdila, kao osoba koja je jako osjetljiva na emisije uzrokovane fenomenom elektromagnetskog zračenja, da joj je narušeno zdravlje zbog planirane ugradnje stupa za mobilnu telefoniju na mjestu gdje je živjela.

Sud je zahtjev proglasio **nedopuštenim** kao očigledno neosnovan. Posebno uzimajući u obzir proširene diskrecijske ovlasti koje država uživa u takvim pitanjima i interes suvremenog društva u sveobuhvatnoj mobilnoj telefonskoj mreži, smatrao je da obveza poduzimanja daljnjih mjera za zaštitu prava podnositeljice zahtjeva ne može biti smatrana razumnom ili prikladnom. Sud je utvrdio da su švicarske vlasti postigle pravičnu ravnotežu između različitih postojećih interesa. Nadležna tijela su nastojala pratiti znanstvena dostignuća u takvim pitanjima i periodično ispitivati primjenjive pragove. Osim toga, kako je Federalni zakon o zaštiti okoliša predvidio da Savezno vijeće mora uzeti u obzir učinak emisija na kategorije osobito osjetljivih pojedinaca, Sud je primijetio da će ta zakonska osnova omogućiti, ako se jednog dana pokaže da stupovi za mobilnu telefoniju stvarno predstavljaju rizik za javno zdravlje, poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se konkretnije zaštitili najranjiviji pojedinci od fenomena elektromagnetskog zračenja.

Onečišćenje bukom

Zračni promet i buka zrakoplova

Powell i Rayner proti Ujedinjenog Kraljevstva

21. veljače 1990.

Podnositelji zahtjeva, koji s živjeli u blizini zračne luke Heathrow, smatrali su da je dozvoljena razina buke tamo neprihvatljiva i da su mjere koje poduzima vlada za smanjenje buke u najvećoj mogućoj mjeri nedostatne.

Sud je primijetio da je u svakom predmetu, iako u znatno različitim stupnjevima, buka koju su stvorili zrakoplovi koji koriste zračnu luku Heathrow nepovoljno utjecala na kvalitetu privatnog života podnositelja zahtjeva i opseg uživanja u sadržajima njegovog doma. Međutim, također je istaknuo da su postojanje velikih međunarodnih zračnih luka, čak i u

gusto naseljenim gradskim područjima, kao i povećana uporaba mlaznih zrakoplova postali potrebni u interesu gospodarskog blagostanja zemlje. Nadležna tijela su uvela niz mjera za kontrolu, smanjenje i kompenziranje buke zrakoplova na i oko zračne luke Heathrow. U predmetu podnositelja zahtjeva Sud je utvrdio da se ne može reći da je Vlada Ujedinjenog Kraljevstva nedvojbeno prekoračila diskrecijske ovlasti koje su joj dane ili narušila pravičnu ravnotežu koju je trebalo postići prema članku 8. Konvencije. Sud je također presudio da **nije došlo do povrede članka 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije u odnosu na zahtjeve bilo kojeg podnositelja na temelju članka 8. budući da nisu iznesene osporavajuće tvrdnje o povredi članka 8. i da nisu ostvarena nikakva prava na pravni lijek **na temelju članka 13.** u odnosu na bilo kojeg podnositelja zahtjeva.

Hatton i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva

8. srpnja 2003. (Veliko vijeće)

Podnositelji zahtjeva, koji su svi živjeli ili žive u blizini zračne luke Heathrow, tvrdili su da je politika Vlade Ujedinjenog Kraljevstva o noćnim letovima na zračnoj luci Heathrow dovela do povrede njihovih prava iz članka 8. Konvencije. Osobito su tvrdili da im je narušeno zdravlje zbog redovitih prekida sna uzrokovanih noćnim prelijetanjem zrakoplova. Također su tvrdili da su im uskraćena djelotvorna domaća prava sredstva u vezi s ovim prigovorom.

U ovom je predmetu Sud primijetio da odgovornost države u slučajevima zaštite okoliša može proizaći i iz propusta da se regulira privatna industrija na način koji osigurava pravilno poštovanje prava sadržanih u članku 8. Konvencije. Međutim, odstupajući od pristupa Komorez, Veliko vijeće je zaključilo da **nije došlo do povrede članka 8.** Konvencije, utvrdivši da Ujedinjeno Kraljevstvo nije prekoračilo svoj diskrecijski prostor time što nije uspjelo postići pravičnu ravnotežu između prava pojedinaca na koje su se ti propisi odrazili na poštovanje njihovog privatnog života i doma i sukobljenih interesa drugih osoba i zajednice u cjelini. Iako Sud nije mogao donijeti zaključak o tome je li politika o noćnim letovima u zračnoj luci Heathrow iz 1993. godine zapravo dovela do povećanja buke noću, utvrdio je da postoji gospodarski interes za održavanje pune usluge noćnih letova, da samo mali postotak ljudi trpi buku, da cijene stanova nisu pale i da bi se podnositelji zahtjeva mogli preseliti drugdje bez financijskih gubitaka. S obzirom na pitanje je li podnositeljima zahtjeva bio dostupan pravni lijek na nacionalnoj razini kako bi proveli svoja prava iz Konvencije, Sud je smatrao da je došlo do **povrede članka 13.** (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije. Doista, bilo je jasno da je opseg preispitivanja od strane domaćih sudova u vrijeme događaja bio ograničen na ispitivanje jesu li vlasti djelovale nerazumno, protupravno ili očigledno neopravdano (klasični engleski koncepti javnog prava) i da, prije stupanja na snagu Zakona o ljudskim pravima iz 1998. godine, sudovi nisu mogli razmotriti je li navodno povećanje broja noćnih letova predstavljalo opravdano ograničenje prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života ili domova onih koji su živjeli u blizini zračne luke Heathrow.

Flamenbaum i drugi protiv Francuske

13. prosinca 2012.

Podnositelji zahtjeva bili su vlasnici ili suvlasnici domova smještenih u ili u blizini šume Saint-Gatien koja se nalazi nedaleko od odmarališta na obali Normandije i klasificirana je kao područje prirode koje je od posebnog interesa u smislu ekologije, biljnog i životinjskog svijeta. Svi domovi bili su na udaljenosti između 500 i 2 500 metara od glavne piste zračne luke Deauville. Žalili su se na buku uzrokovanu proširenjem glavne piste zračne luke i na nedostatke u s time povezanom postupku donošenja odluka. Također su se žalili i na pad tržišne vrijednosti svojih

¹ [Hatton i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), presuda (Komora) od 2. listopada 2001. Dana 19. prosinca 2001. Vlada Ujedinjenog Kraljevstva zatražila je, u skladu s člankom 43. (upućivanje Velikom Vijeću) Konvencije, da se predmet uputi na Veliko Vijeće. Sudsko vijeće Velikog Vijeća prihvatilo je taj zahtjev 27. ožujka 2002. godine.

posjeda koji je posljedica proširenja piste, te na troškove izolacije koje su sami morali pokriti.

Sud je posebno primijetio da su domaći sudovi prepoznali javni interes za taj projekt, te da je francuska Vlada postavila legitiman cilj – gospodarsku dobrobit regije. U predmetu podnositelja zahtjeva Sud je presudio da **nije došlo do povrede članka 8.** Konvencije. Uzevši u obzir mjere koje su poduzele vlasti kako bi se umanjio utjecaj buke na lokalno stanovništvo, Sud je zaključio da je time postignuta pravična ravnoteža između sukobljenih interesa. Nadalje, nije ustanovio nikakve mane u postupku donošenja odluka. Sud je također presudio da nije bilo povrede članka 1. (zaštita imovine) Protokola br. 1 uz Konvenciju, jer podnositelji zahtjeva nisu uspjeli utvrditi postojanje povrede njihovog prava na mirno uživanje u njihovoj imovini.

Susjedna buka

Moreno Gómez protiv Španjolske

16. studenog 2004.

Podnositeljica zahtjeva žalila se na buku i na uznemiravanje noću od strane noćnih klubova u blizini njezinog doma. Tvrdila je da su španjolske vlasti odgovorne i da posljedično onečišćenje bukom predstavlja povredu njezinog prava na poštovanje njezinog doma.

S obzirom na glasnoću buke, noću i iznad dozvoljenih razina, te s obzirom na činjenicu da je to trajalo niz godina, Sud je utvrdio da je došlo do povrede prava zaštićenih člankom 8. Konvencije. Iako je gradsko vijeće koristilo svoje ovlasti u tom području i usvojilo mjere (kao što su pravilnik o buci i vibracijama) koje su u načelu trebale biti primjerene za osiguranje poštovanja zajamčenih prava, tolerirale su, te na taj način i doprinijele, ponavljanom kršenju pravila koja su same uspostavile tijekom predmetnog razdoblja. U takvim okolnostima, utvrdivši da je podnositeljica zahtjeva pretrpjela ozbiljno kršenje njezinog prava na poštovanje njezina doma kao posljedicu neuspjeha vlasti da poduzmu mjere za rješavanje noćnog uznemiravanja, Sud je smatrao da Španjolska nije uspjela izvršiti svoju pozitivnu obvezu da zajamči njezino pravo na poštovanje njezinog doma i privatnog života, čime je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije.

Vidi također: **Cuenca Zarzoso protiv Španjolske**, presuda od 16. siječnja 2018.

Mileva i ostali protiv Bugarske

25. studenog 2010.

Ovaj se predmet odnosio na buku i smetnje uzrokovane vođenjem računalnog kluba u zgradi u kojoj su podnositelji zahtjeva živjeli. Podnositelji zahtjeva žalili su se na neuspjeh vlasti da učine sve što je moguće da se prekinu buka i smetnje.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije, utvrdivši da Bugarska nije pristupila slučaju s dužom pažnjom i time nije izvršila svoju pozitivnu obvezu osiguravanja poštovanja prava podnositelja zahtjeva na njihov dom, privatni i obiteljski život. Konkretno, unatoč primanju brojnih pritužbi i svijesti da klub radi bez potrebne dozvole, policija i općinske vlasti nisu poduzele mjere kako bi zaštitile dobrobit podnositelja zahtjeva u njihovim domovima. Primjerice, iako su tijela za nadzor nad zgradom u srpnju 2002. godine zabranila korištenje stana kao računalnog kluba, njihova se odluka nikada nije provela, djelomično zbog dviju sudskih odluka o obustavi njezine provedbe i neprimjerenog produljenja tih postupaka. Uz to, tek u studenom 2003. godine, otprilike dvije i pol godine nakon početka rada kluba, općina je nametnula uvjet kojim se od voditelja kluba traži da klijenti ulaze u klub kroz stražnji ulaz. Taj uvjet klub je u potpunosti zanemario, a podnositelji zahtjeva tvrdili su da se taj uvjet ionako nije mogao poštivati zbog tlocrta zgrade.

Zammit Maempel i ostali protiv Malte

22. studenog 2011.

Obitelj podnositelja zahtjeva tvrdila je da je izdavanjem dozvola za vatromet, koji se održavao dvaput godišnje svake godine u blizini njihove kuće, došlo do povrede njihovih prava zaštićenih na temelju članka 8. Konvencije te da su ugroženi njihovi životi i imovina. Sud je ustanovio da je buka vatrometa utjecala na fizičko i psihičko stanje podnositelja zahtjeva koji su joj bili izloženi, te je stoga njihovo pravo na poštovanje njihovog privatnog života i doma bilo dostatno uznemireno da bi njihov prigovor bio dopušten na temelju članka 8. Konvencije. Međutim, Sud je utvrdio da u slučaju podnositelja zahtjeva **nije došlo do povrede članka 8.** Sud je posebno primijetio da su razine buke mogle oštetiti sluh barem jednog od podnositelja zahtjeva. Istovremeno, nije bilo stvarnog i neposrednog rizika za život ili osobni integritet podnositelja zahtjeva. Ispaljivanje vatrometa također je oštetilo imovinu podnositelja zahtjeva, iako je šteta bila minimalna i reverzibilna. Uz to, malteške vlasti bile su svjesne opasnosti vatrometa i postavile su sustav za određenu razinu zaštite osoba i imovine tijekom vatrometa. U konačnici, podnositelji zahtjeva stekli su predmetni posjed svjesni situacije na koju se žale.

Chiş protiv Rumunjske

9. rujna 2014. (odluka o dopuštenosti)

Podnositelj zahtjeva žalio se o svom pravu na poštovanje njegovog privatnog i obiteljskog života uslijed otvaranja nekoliko barova u njegovoj zgradi.

Sud je proglasio njegov zahtjev **nedopuštenim**, utvrdivši da nije ustanovljeno prekoračenje minimalnog praga ozbiljnosti potrebnog za primjenu članka 8. Konvencije u ovom predmetu. Čak i pod pretpostavkom da je taj prag prekoračen, sud je primijetio da su rumunjske vlasti ispunile svoju obvezu zaštite prava podnositelja zahtjeva na poštovanje njegovog privatnog i obiteljskog života od smetnji uzrokovanih barovima u njegovoj zgradi. Stoga, uslijed opetovanih pritužbi podnositelja zahtjeva i udruge vlasnika, nadležni općinski odjel i privatni laboratorij proveli su tehnička mjerenja razine buke i, prema dobivenih rezultatima, razina buka nije imala značajan utjecaj na život stanara zgrade.

Vidi također: **Frankowski i ostali protiv Poljske**, odluka od 20. rujna 2011.

Buka cestovnog prometa

Deés protiv Mađarske

9. studenog 2010.

Ovaj se predmet odnosio na smetnje koje je stanovniku uzrokovao gust promet u njegovoj ulici koja se nalazi u blizini autoceste s naplatom cestarine. Podnositelj zahtjeva žalio se da je zbog buke, onečišćenja i smrada uzrokovanog gustim prometom u njegovoj ulici njegov dom postao gotovo nepogodan za stanovanje. Nadalje, žalio se na dugotrajnost sudskih postupaka koje je pokrenuo po tom pitanju.

U slučaju podnositelja zahtjeva mađarske vlasti pozvane su da pronađu ravnotežu između interesa korisnika ceste i lokalnih stanovnika. Iako je prepoznao složenost zadaća vlasti u rješavanju infrastrukturnih pitanja koja potencijalno uključuju znatno vrijeme i sredstva, Sud je smatrao da su se mjere koje su poduzele vlasti dosljedno pokazale nedostatnima, pa je podnositelj zahtjeva izložen prekomjernoj buci tijekom značajnog razdoblja i nametnut mu je nerazmjeran individualni teret. Iako vibracije ili buka koje uzrokuje promet nisu bile dovoljne da bi prouzročile štetu na kući podnositelja zahtjeva, buka je, prema mjerenjima vještaka, prelazila propisanu razinu za 12% do 15%. Stoga je postojala izravna i ozbiljna smetnja koja je pogađala ulicu u kojoj je podnositelj zahtjeva živio i sprječavala ga je u uživanju u svom domu. Sud je stoga utvrdio da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije, utvrdivši da Mađarska nije uspjela ispuniti svoju pozitivnu obvezu jamčenja prava podnositelja zahtjeva

na poštovanje njegovog doma i privatnog života. Sud je također utvrdio da je **došlo do povrede članka 6. stavka 1.** (pravo na pošteno suđenje u razumnom roku) Konvencije zbog trajanja postupaka.

Grimkovskava protiv Ukrajine

21. srpnja 2011.

Podnositeljica zahtjeva žalila se na preusmjeravanje autoceste 1998. godine preko njezine ulice, širine šest metara i u stambenom području te potpuno neprikladne za pojačan promet. Također je tvrdila da općinske vlasti nisu osigurale redoviti nadzor ulice kako bi se pratile razine onečišćenja i drugih smetnji.

Sud je smatrao da je **došlo do povrede članka 8.** Konvencije. Imajući na umu da je rukovanje infrastrukturnim pitanjima težak zadatak koji zahtijeva znatnu količinu vremena i resursa od država i da se Vlade ne mogu smatrati odgovornima samo zato što dopuštaju da pojačan promet prolazi kroz naseljena stambena gradska područja, Sud je posebno primijetio da ukrajinska vlada nije napravila studiju izvedivosti za zaštitu okoliša prije pretvaranja te ulice u autocestu, niti je poduzela potrebne napore kako bi ublažili štetni učinci autoceste. Uz to, podnositeljica zahtjeva nije imala nikakvu smislenu priliku da na sudu ospori državnu politiku o toj autocesti, budući da je njezin građanski zahtjev bio odbijen uz škrto obrazloženje, a sudovi se nisu angažirali oko njezinih argumenata.

Vjetroatregati i vjetroelektrane

Fägerskiöld protiv Švedske

26. veljače 2008. (odluka o dopuštenosti)

1998. godine podignut je vjetroatregat na udaljenosti od oko 400 m od kuće podnositelja zahtjeva. Podnositelji zahtjeva žalili su se da kontinuirani pulsirajući zvuk vjetroatregata i refleksija svjetlosti s lopatica njegovog rotora ometaju njihovo mirno uživanje u svojoj imovini i čine nemogućim njihovo uživanje u njihovim privatnim i obiteljskim životima.

Sud je utvrdio da je zahtjev **nedopušten**. S obzirom na njihov prigovor na temelju članka 8. Konvencije, podnositelji zahtjeva nisu dostavili Sudu, niti nacionalnim vlastima, bilo kakve medicinske potvrde kako bi potkrijepili tvrdnje da su buka ili refleksija svjetlosti negativno utjecali na njihovo zdravlje. Stoga, razina buke i refleksija svjetlosti u ovom slučaju nisu bili toliko ozbiljni da bi bio prekoračen visoki prag utvrđen u predmetima koji se bave pitanjima okoliša. Slijedi da je ovaj prigovor bio neosnovan.

Neriješeni zahtjev

Vecbaštika i ostali protiv Latvije (br. 52499/11)

Vlada Latvije obaviještena je o zahtjevu 7. siječnja 2013.

Podnositelji zahtjeva vlasnici su zemljišta ili kuća ili stanovnici u župi Dunka (zapadni dio Latvije). Žale se na činjenicu da su latvijske vlasti odobrile izgradnju vjetroelektrana u blizini njihovih domova. U tom smislu navode da vjetroatregati proizvode visoku razinu buke i uzrokuju druge smetnje (vibracije, zvuk niske frekvencije, sjene itd.) što utječe na njihovo zdravlje i blagostanje.

Sud je obavijestio latvijsku Vladu o zahtjevu te je strankama postavio pitanja na temelju članka 8. (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života i doma) i članka 6. stavka 1. (pravo na pošteno suđenje) Konvencije.

Industrijsko onečišćenje bukom

Borysiewicz protiv Poljske

1. srpnja 2008.

Podnositeljica zahtjeva, koja je živjela u dvojnoj kući u stambenom području, žalila se da vlasti nisu zaštitile njezin dom od buke koja se širi iz krojačke radionice smještene u susjednoj zgradi. Pokrenula je postupak protiv svog

susjeda da se radionica zatvori ili da se poduzmu mjere za smanjenje razine buke. Postupak je još uvijek bio u tijeku pred regionalnim upravnim sudom.

Sud je proglasio nedopuštenim (očigledno neosnovanim) prigovor podnositeljice zahtjeva na temelju članka 8. Konvencije utvrdivši da nije ustanovljeno da su razine buke na koje se prigovara dovoljno ozbiljne da bi bio prekoračen visoki prag utvrđen u predmetima koji se bave pitanjima okoliša. Točnije, podnositeljica zahtjeva nikad nije dostavila Sudu rezultate ispitivanja buke koji bi omogućili utvrđivanje razine buke u njezinoj kući i jesu liprekoračene norme propisane domaćim zakonom ili primjenjivim međunarodnim standardima zaštite okoliša. Osim toga, nije dostavila nikakve dokumente koji bi pokazali da je buka negativno utjecala na njezino zdravlje ili zdravlje njezine obitelji. U nedostatku takvih nalaza nije bilo moguće utvrditi da poljske vlasti nisu poduzele razumne mjere kako bi osigurale njezina prava na temelju članka 8. Konvencije. U ovom predmetu Sud je dalje utvrdio **povredu** prava podnositeljice zahtjeva na saslušanje u razumnom roku na temelju **članka 6. stavku 1.** (pravo na pošteno suđenje u razumnom roku) Konvencije.

Vidi također: [Leon i Agnieszka Kania protiv Poljske](#), presuda od 21. srpnja 2009.

Martinez Martinez i María Pino Manzano protiv Španjolske

3. srpnja 2012.

Ovaj se predmet odnosio na par koji živi u blizini aktivnog kamenoloma. Podnositelji zahtjeva žalili su se na psihičke poremećaje uzrokovane bukom iz kamenoloma, te da nisu primili nikakvu naknadu za štetu uzrokovanu bukom i prašinom.

Sud je osobito primijetio da podnositelji zahtjeva žive u industrijskoj zoni koja nije predviđena za stambene svrhe, kao što je vidljivo iz različitih službenih dokumenata koje je dostavila španjolska Vlada. Domaći sudovi pažljivo su razmotrili prigovore i naručili izvješće vještaka koji je utvrdio da su razine buke i onečišćenja jednake ili malo iznad norme, ali podnošljive. U predmetu podnositelja zahtjeva Sud je presudio da nije došlo do povrede članka 8. Konvencije: imavši na umu da su se naselili u području gdje su zabranjene stambene zgrade, te uzevši u obzir zabilježene razine smetnji, Sud je utvrdio da nije bilo povrede njihovog prava na poštovanje njihovog doma ili njihovog obiteljskog života.

Željeznički promet

Bor protiv Mađarske

18. lipnja 2013.

Podnositelj zahtjeva, čija se kuća nalazila preko puta željezničke postaje, žalio se na ekstremnu buku koju stvaraju vlakovi otkada su parni strojevi zamijenjeni dizelskim motorima 1988. godine, te na neuspjeh vlasti da provedu, djelotvorno i pravodobno, obvezu željezničkog poduzeća da drži razinu buke pod kontrolom. Konkretno, iako je podnositelj zahtjeva pokrenuo postupak 1991. godine kako bi obvezao željezničko poduzeće da izgradi bukobran, prve mjere smanjenja buke provedene su tek u 2010. godini.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije, utvrdivši da Mađarska nije uspjela ispuniti svoju pozitivnu obvezu jamčenja prava podnositelja zahtjeva na poštovanje njegovog doma. Posebno je naglasio da postojanje sustava sankcioniranja nije dovoljno ako se on ne primjenjuje pravodobno i djelotvorno. U tom pogledu Sud je skrenuo pozornost na činjenicu da mađarski sudovi nisu utvrdili nikakve izvršne mjere kako bi se osiguralo da podnositelj zahtjeva ne trpi nerazmjeran pojedinačni teret tijekom 16 godina. Sud je također utvrdio da je **došlo do povrede članka 6. stavka 1.** (pravo na pošteno suđenje u razumnom roku) Konvencije zbog trajanja postupaka.

Emisije čestica iz dizelskih vozila

Greenpeace e.V. i ostali protiv Niemačke

12. svibnja 2009. (odluka o dopuštenosti)

Udruga podnositelj zahtjeva imala je svoje poslovne prostore, a ostala četiri podnositelja zahtjeva svoje kuće blizu prometnih cesta i raskrižja u Hamburgu. Posebno se žalili na odbijanje njemačkih vlasti da poduzmu konkretne mjere vezane uz pitanja zaštite okoliša kako bi se smanjile respirabilne emisije iz dizelskih vozila.

Sud je zahtjev proglasio **nedopuštenim** kao očigledno neosnovan. Bilo je posebno neosporno u ovom predmetu da je njemačka država poduzela određene mjere za smanjenje emisija iz dizelskih vozila. Štoviše, izbor sredstava za rješavanje pitanja zaštite okoliša spada u diskrecijski prostor države, a podnositelji zahtjeva nisu pokazali da je odbijanjem poduzimanja konkretnih mjera koje su zatražili država prekoračila svoju diskrecijsku moć tako što nije uspjela postići pravičnu ravnotežu između interesa pojedinaca i zajednice kao cjeline.

Urbani razvoj

Kyrtatos protiv Grčke

22. svibnja 2003.

Podnositelji zahtjeva bili su vlasnici imovine na jugoistočnom dijelu grčkog otoka Tinos, uključujući močvaru uz obalu. Posebno su tvrdili da je urbani razvoj doveo do uništenja njihovog fizičkog okruženja i negativno utjecao na njihov privatni život. Također su se žalili na neuspjeh vlasti da provode odluke Državnog vijeća kojim se poništavaju dvije dozvole za izgradnju zgrada u blizini njihove imovine.

Sud je smatrao da **nije došlo do povrede članka 8.** Konvencije. S jedne strane, nije mogao prihvatiti da je miješanje u uvjete životinjskog svijeta u močvari bilo napad na privatni ili obiteljski život podnositelja zahtjeva. Čak i pod pretpostavkom da je okoliš pretrpio štetu urbanim razvojem tog područja, podnositelji zahtjeva nisu pokazali da je navodna šteta pticama i drugim zaštićenim vrstama koje žive u močvari bila takva da izravno utječe na njihova vlastita prava iz članka 8. S druge strane, Sud je smatrao da smetnje koji proizlaze iz susjedstva podnositelja zahtjeva kao posljedica urbanog razvoja područja (buke, noćna rasvjeta i sl.) nisu dostigle dostatan stupanj ozbiljnosti da bi bile uzete u obzir u svrhe članka 8. Konvencije. Sud je nadalje utvrdio da su neizvršavanjem dviju pravomoćnih sudskih odluka tijekom više od sedam godina grčke vlasti lišile **članak 6. stavak 1.** Konvencije korisnog učinka i da je sukladno tome došlo do **povrede** te odredbe. Sud je također utvrdio da je **došlo do povrede članka 6. stavka 1.** Konvencije zbog neuspjeha vlasti da riješe prigovore podnositelja zahtjeva unutar razumnog roka.

Skupljanje, zbrinjavanje, obrada i odlaganje otpada

Brânduse protiv Rumunjske

7. travnja 2009.

Podnositelj zahtjeva žalio se na neugodne mirise koje stvara bivše odlagalište otpada koje se nalazi na udaljenosti od oko 20 metara od zatvora u kojem je on pritvoren što utječe na kvalitetu njegovog života i njegovo blagostanje.

Sud je utvrdio da je **došlo do povrede članka 8.** Konvencije zbog neuspjeha rumunjskih vlasti da poduzmu potrebne mjere za rješavanje problema neugodnih mirisa koji dolaze s dotičnog odlagališta. Spis pokazuje da je odlagalište radilo od 1998. do 2003. godine, te da je rastući obujam nakupljenog otpada dokazivao da su ga i nakon toga koristile privatne osobe, jer vlasti nisu poduzele mjere kako bi se osiguralo učinkovito

zatvaranje. Međutim, tijekom cijelog tog razdoblja odlagalište nije imalo odgovarajuće odobrenje ni za rad niti za zatvaranje. Nadalje, iako su vlasti imale obvezu provesti preliminarne studije za mjerenje učinaka onečišćenja, učinile su to tek nakon događaja 2003. godine i nakon velikog požara na lokaciji 2006. godine. Studije su zaključile da ta djelatnost nije bila u skladu sa zahtjevima okoliša, da postoji visoka razina onečišćenja veća od utvrđenih normi, te da su osobe koje žive u blizini morale trpjeti značajne razine neugodnosti uzrokovanih neugodnim mirisima.

Di Sarno i ostali protiv Italije

10. siječnja 2012.

Ovaj se predmet odnosio na izvanredno stanje (od 11. veljače 1994. godine do 31. prosinca 2009. godine) u vezi s prikupljanjem, obradom i odlaganjem otpada u regiji Campania u Italiji gdje su podnositelji zahtjeva živjeli i/ili radili, uključujući razdoblje od pet mjeseci tijekom kojeg se smeće nagomilavalo na ulicama. Podnositelji zahtjeva žalili su se da je, nepoduzimanjem potrebnih mjera kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje javne službe za prikupljanje otpada te provedbom neodgovarajućih zakonodavnih i administrativnih politika, država prouzročila ozbiljnu štetu okolišu u njihovoj regiji i ugrozila njihove živote i zdravlje. Također su kritizirali vlasti što nisu obavijestile pogođene osobe o rizicima povezanim s životom u onečišćenom području.

Sud je primijetio da su sakupljanje, obrada i zbrinjavanje otpada opasne djelatnosti; kao takve, država je bila dužna usvojiti razumne i prikladne mjere kojima bi se zaštitila prava pogođenih osoba na zdrav i zaštićen okoliš. U ovom predmetu Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije u njegovom materijalnom smislu: čak i ako se zauzme stav da je akutna faza krize trajala samo pet mjeseci – od kraja 2007. do svibnja 2008. – i unatoč diskrecijskom prostoru koji je prepušten talijanskoj državi, ostaje činjenica da talijanske vlasti tijekom dugog razdoblja nisu mogle osigurati pravilno funkcioniranje sakupljanja, obrade i odlaganja otpada što je dovelo do povrede prava podnositelja zahtjeva na poštovanje njihovih privatnih života i njihovih domova. Sud je dalje utvrdio da **nije došlo do povrede članka 8.** u njegovom postupovnom aspektu: studije koje je naručila služba za planiranje za izvanredna civilna stanja objavile su talijanske vlasti u 2005. i 2008. godini, u skladu s njihovom obvezom izvješćivanja zainteresiranih osoba, uključujući podnositelje zahtjeva, o mogućim rizicima kojima su se izložili nastavkom življenja u Campaniji. Konačno, Sud je presudio da je došlo do povrede članka 13. (pravo na djelotvoran pravni lijek) Konvencije u odnosu na pritužbu u vezi s nedostatkom

Neriješeni zahtjev

Locascia i ostali protiv Italije (br. 35648/10)

Vlada Italije obaviještena je o zahtjevu 5. ožujka 2013.

19 podnositelja zahtjeva živi u općinama Caserta i San Nicola La Strada (Campania). Žale se na opasnost za svoje zdravlje i ometanje njihovih privatnih života i domova uzrokovano radom privatnog postrojenja za odlaganje otpada i neuspjehom vlasti da osiguraju, očiste i obnove to područje nakon zatvaranja postrojenja.

Sud je obavijestio talijansku Vladu o zahtjevu te je strankama postavio pitanja na temelju članaka 2. (pravo na život), 8. (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života) i 35. (kriteriji dopuštenosti) Konvencije.

Kontaminacija opskrbe vodom

Dzemjuk protiv Ukrajine

4. rujna 2014.

Podnositelj zahtjeva tvrdio je da je izgradnja groblja u blizini njegove kuće dovela do

kontaminacije vodoopskrbnog sustava – pitke vode i vode za vrtlarske svrhe – čime je njegov dom postao gotovo nenastanljiv, a njegova zemlja neupotrebijiva. Prigovorio je i na smetnje uzrokovane obredima pokopa. Žalio se i na propust vlasti da provedu konačnu i obvezujuću presudu kojom se groblje proglašava ilegalnim, navevši kako se ništa nije učinilo kako bi se groblje zatvorilo, pokopi prekinuli ili, unatoč njegovim zahtjevima, kako bi mu se ponudio detaljni i specifični prijedlog za njegovo preseljenje.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 8.** Konvencije, utvrdivši da ometanje prava podnositelja zahtjeva na poštovanje njegovog doma te privatnog i obiteljskog života nije bilo „sukladno zakonu” u smislu te odredbe. Posebno je primijetio da ukrajinska Vlada nije osporavala da je groblje izgrađeno i korišteno protivno domaćim propisima. Zaključci nadležnih tijela za zaštitu okoliša također su bili zanemareni. Konačne i obvezujuće sudske odluke kojima je naređeno da se groblje zatvori nikad nisu bile provedene, a ništa se nije poduzelo u vezi s opasnostima za zdravlje i okoliš svojstvenima onečišćenju voda.

Sloboda izražavanja (članak 10. Konvencije)

Steel i Morris protiv Ujedinjenog Kraljevstva

15. veljače 2005.

Podnositelji zahtjeva bili su povezani s malom organizacijom koja se uglavnom bavila ekološkim i socijalnim pitanjima. Ta je organizacija pokrenula kampanju protiv McDonald'sa sredinom 1980-ih godina. Godine 1986. proizveden je i distribuiran letak od šest stranica pod nazivom „Što nije u redu s McDonald'som?”. McDonald's je pokrenuo postupak protiv podnositelja zahtjeva traživši naknadu štete za klevetu. Podnositelji zahtjeva zaniijekali su objavljivanje letka ili da su značenja u njemu bila klevetnička. Nakon toga proglašeni su odgovornima za objavljivanje letka, a žalba pred Domom lordova (engl. *House of Lords*) bila je odbijena. Podnositelji zahtjeva žalili su se da navedeni postupci i na njihov ishod predstavljaju nerazmjerno miješanje u njihovo pravo na slobodu izražavanja.

S obzirom na nedostatak postupovne pravednosti i nerazmjernu dodjelu naknada štete, Sud je utvrdio da je u predmetu podnositelja zahtjeva došlo do **povrede članka 10.** Konvencije. Središnje pitanje koje je trebalo utvrditi na temelju članka 10. bilo je li uplitanje u slobodu izražavanja podnositelja zahtjeva bilo „nužno u demokratskom društvu”. Vlada Ujedinjenog Kraljevstva je tvrdila da, budući da podnositelji zahtjeva nisu novinari, ne bi trebali privući visoku razinu zaštite koja se daje novinama na temelju članka 10. Sud je, međutim, smatrao da bi u demokratskom društvu čak i mala i neformalna kampanja morala biti u mogućnosti učinkovito provoditi svoje aktivnosti. Postojalo je snažan javni interes u omogućavanju takvim skupinama i pojedincima izvan glavne struje doprinos javnoj raspravi širenjem informacija i ideja o pitanjima od općeg interesa kao što su zdravlje i okoliš. U ovom predmetu Sud je također utvrdio da je došlo do **povrede članka 6. stavka 1.** (pravo na pravično suđenje) Konvencije, utvrdivši da je uskraćivanje pravne pomoći podnositelje zahtjeva lišilo prilike da učinkovito predstave svoj slučaj pred sudom i doprinijelo neprihvatljivoj nejednakosti oružja s McDonald'som.

Vides Aizsardzibas Klubs protiv Latvije

27. svibnja 2004.

Podnositelj zahtjeva bila je nevladina organizacija za zaštitu okoliša. U studenom 1997. godine usvojila je rezoluciju upućenu nadležnim tijelima u kojoj je izrazila zabrinutost zbog očuvanja obalnih dina na potezu obale u Riškom zaljevu. Rezolucija, koja je objavljena u regionalnim novinama, sadržavala je, između ostalog, tvrdnje da je lokalni gradonačelnik omogućio ilegalne građevinske radove u obalnom području. Gradonačelnik je podnio tužbu za naknadu štete protiv podnositelja zahtjeva, tvrdeći da su izjave u rezoluciji bile klevetničke. Latvijski sudovi utvrdili su da podnositelj zahtjeva nije dokazao istinitost svojih izjava i naredili su

objavljivanje službene isprike i isplatu naknade štete gradonačelniku za objavljivanje klevetničkih navoda. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da takva naredbe protiv njega povrijedila njegovo pravo na slobodu izražavanja, a osobito njegovo pravo na širenje informacija.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 10.** Konvencije, utvrdivši da, unatoč diskrecijskom pravu nacionalnih vlasti, nije postojao razumni odnos razmjernosti između ograničenja koja su nametnuta na slobodu izražavanja organizacije podnositelju zahtjeva i legitimni cilj koji je bio zaštita ugleda i prava drugih. Sud je naročito istaknuo da je glavni cilj sporne rezolucije bio privući pažnju javnih vlasti na osjetljivo pitanje od javnog interesa, odnosno neispravnosti u važnom sektoru kojim upravljaju lokalne vlasti. Kao nevladina organizacija specijalizirana za relevantno područje, organizacija podnositelj zahtjeva je stoga izvršila svoju ulogu „čuvara” prema Zakonu o zaštiti okoliša. Takva vrsta sudjelovanja neke udruge bila je neophodna u demokratskom društvu. Slijedom toga, da bi svoje zadaće učinkovito obavljala, udruga je morala imati mogućnost širenja činjenica od interesa za javnost, dati svoju procjenu i time doprinijeti transparentnosti djelovanja javnih vlasti

Neriješeni zahtjev

Bryan i ostali protiv Rusije (br. 22515/14)

Vlada Rusije obaviještena je o zahtjevu 6. prosinca 2017.

Sloboda okupljanja i udruživanja (članak 11. Konvencije)

Costel Popa protiv Rumunjske

26. travnja 2016.

Podnositelj zahtjeva, osnivač udruge za zaštitu okoliša, žalio se na odbijanje registriranja udruge u pitanju od strane rumunjskih sudova, ne davši mu vremena da otkloni bilo kakve nepravilnosti u statutu – kao što je to predviđeno nacionalnim zakonom – prije završetka proces registracije.

Sud je utvrdio da je došlo do **povrede članka 11. Konvencije**, utvrdivši da razlozi na koje su rumunjske vlasti pozivale prilikom odbijanja registracije udruge nisu vođeni bilo kakvom hitnom društvenom potrebom, niti su uvjerljivi. Slijedom toga, radikalna mjera poput odbijanja registracije udruge, koja je bila poduzeta i prije nego što je udruga počela s radom, izgledala je nerazmjerno cilju kojem se teži.

Pravo na djelotvoran pravni lijek (članak 13. Konvencije)

Hatton i ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva

8. srpnja 2003. (Veliko vijeće)

Vidi gore pod „Pravo na poštivanje privatnog i obiteljskog života i doma (članak 8. Konvencije)”.

Kolvadenko i ostali protiv Rusije

28. veljače 2012.

Podnositelji zahtjeva živjeli su u Vladivostoku u blizini rijeke Pionerskaye i rezervoara vode. Svi su pogođeni teškom poplavom u Vladivostoku u kolovozu 2001. godine. Podnositelji zahtjeva osobito su tvrdili da su vlasti izložile njihove živote opasnosti otpuštanjem vode bez ikakvog prethodnog upozorenja i neodržavanjem riječnog kanala, te da u tom pogledu nije bilo odgovarajućeg sudskog odgovora. Također su se žalili da su im kuće i imovina teško oštećeni te da nisu imali djelotvorne pravne lijekove u odnosu na svoje pritužbe.

Sud je presudio da je **došlo do povrede članka 2.** (pravo na život) Konvencije u njegovom materijalnom smislu utvrdivši da ruska Vlada nije uspjela

izvršiti svoju pozitivnu obvezu zaštite života podnositelja zahtjeva u pitanju. Nadalje, presudio je da je došlo do povrede članka 2. u njegovom postupovnom aspektu, budući da nije bio uvjeren da je odgovor suda na događaje iz kolovoza 2001. godine osigurao punu odgovornost dužnosnika ili nadležnih tijela. Sud je također presudio da je **došlo do povrede članka 8.** (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života te doma) Konvencije i **članka 1.** (zaštita imovine) **Protokola br. 1** uz Konvenciju, utvrdivši da odgovorni dužnosnici i vlasti nisu učinili sve što je u njihovoj moći da zaštite prava podnositelja zahtjeva iz ovih odredbi. Konačno, Sud je također presudio da **nije došlo do povrede članka 13.** Konvencije **u vezi s člankom 8. i člankom 1. Protokola br. 1.** Posebno je utvrdio da je ruski zakon omogućio podnositeljima zahtjeva pokretanje parničnog postupka za naknadu štete. Ruski su sudovi imali na raspolaganju potrebne materijale koji su u načelu mogli u parničnom postupku rješavati odgovornost države, te su u načelu bili ovlašteni pripisati odgovornost za događaje u kaznenom postupku. Samom činjenicom da je ishod postupka bio nepovoljan za podnositelje zahtjeva, budući da su njihovi zahtjevi konačno odbačeni, ne može se reći da je dokazano da su raspoloživi pravni lijekovi bili nedostatni za svrhe članka 13.

Zaštita imovine (članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju)

Fredin (br. 1) protiv Švedske

18. veljače 1991.

Ovaj predmet se odnosio na ukidanje dozvole za rad šljunčane jame koja se nalazi na zemljištu podnositelja zahtjeva na temelju Zakona o očuvanju prirode. Podnositelji zahtjeva naveli su da je ukidanje njihove dozvole za eksploataciju bilo jednako oduzimanju imovine.

U ovom predmetu Sud je prepoznao da je u današnjem društvu zaštita okoliša sve važnija. U okolnostima predmeta i uzevši u obzir legitimni cilj kojem teži Zakon iz 1964. godine, tj. zaštitu okoliša, utvrdio je da se ne može reći da je odluka o ukidanju dozvole na koju se žale podnositelji zahtjeva bila neprikladna ili nerazmjerna i stoga smatra da **nije došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1** uz Konvenciju. Istina je da su podnositelji zahtjeva pretrpjeli znatne gubitke s obzirom na potencijal šljunčane jame, ako je eksploatirana u skladu s dozvolom iz 1963. godine. Sud je, međutim, primijetio da su se, prilikom kretanja u ulaganje, mogli osloniti samo na obvezu vlasti da pri donošenju odluka vezanih uz očuvanje prirode uzme u obzir i njihove interese, kako je propisano Zakonom iz 1964. godine. Ta obveza nije mogla, u vrijeme njihovog ulaganja, razumno utemeljiti bilo kakva legitimna očekivanja s njihove strane da će biti u mogućnosti nastaviti eksploataciju tijekom duljeg vremenskog razdoblja. Osim toga, podnositeljima zahtjeva je odobreno razdoblje zatvaranja od tri godine, a vlasti su pokazale određenu fleksibilnost produživši taj rok za jedanaest mjeseci na zahtjev podnositelja zahtjeva.

Pine Valley Developments Ltd i ostali protiv Irske

29. studenog 1991.

Ovaj se predmet odnosio na povlačenje dozvole za gradnju na zemljištu kupljenom u građevinske svrhe. Podnositelji zahtjeva bili su nekoliko poduzeća čiji je glavni posao bio kupnja i razvoj zemljišta te direktor drugog poduzeća i njegov jedini dioničar. Žalili su se na odluku Vrhovnog suda Irske kojom je građevinska dozvola temeljena na predprojektima za industrijsko skladište i uredsku zgradu na toj lokaciji, koja je odobrena tadašnjem vlasniku, proglašena nevažećom.

Sud je smatrao da **nije došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1** uz Konvenciju utvrdivši da se poništenje građevinske dozvole ne može smatrati nerazmjernim u odnosu na legitimni cilj očuvanja okoliša.

Posebno je istaknuo da je uplitanje u pitanju bilo osmišljeno i služilo je da bi se osiguralo da ministar za lokalnu upravu pravilno primjenjuje odgovarajuće zakone o planiranju, ne samo u slučaju podnositelja zahtjeva, već i svugdje. Odluka Vrhovnog suda, čiji je rezultat bio spriječiti gradnju na području planski namijenjenom za daljnji razvoj poljoprivrede kako bi se sačuvao zeleni pojas, stoga se treba smatrati pravim načinom – ako nije i jedinom – postizanja tog cilja. Nadalje, podnositelji zahtjeva bili su uključeni u komercijalni pothvat koji po svojoj prirodi uključuje element rizika, a bili su svjesni ne samo prostornog plana, već i protivljenja lokalne vlasti, na bilo koje odstupanje od njega.

Vidi također: **Kapsalis i Nima-Kapsali protiv Grčke**, odluka o dopuštenosti od 23. rujna 2004.

Papastavrou i drugi protiv Grčke

10. travnja 2003.

U ovom su predmetu 25 podnositelja zahtjeva i vlasti bili u sporu oko vlasništva zemljišta. Godine 1994. prefekt Atene odlučio je da bi jedno područje, koje uključuje sporno zemljište, trebalo pošumiti. Podnositelji zahtjeva osporili su tu odluku pred Državnim vijećem. Njihova žalba je odbijena zbog toga što je odluka prefekta samo potvrdila raniju odluku ministra poljoprivrede iz 1934. godine. Međutim, 1999. godine atenska Šumarska inspekcija zaključila je da je samo dio predmetnog područja u prošlosti bio šuma, pa je stoga mogao biti ponovno pošumljen. Podnositelji zahtjeva tvrdili su da im je njihova imovina bila oduzeta bez naknade te da nikakav javni interes ne bi mogao opravdati takvo drastično ograničenje njihovih vlasničkih prava, uzimajući u obzir da je bilo kakvo ponovno pošumljavanje zemljišta nemoguće zbog vrste i kvalitete tla.

Sud je smatrao da je došlo do **povrede članka 1. Protokola br. 1** uz Konvenciju utvrdivši da nije postignuta razumna ravnoteža između javnog interesa i uvjeta zaštite prava podnositelja zahtjeva. Posebno je smatrao da su vlasti pogrešno naredile mjeru pošumljavanja bez prethodne procjene razvoja situacije od 1934. godine. Odbivši žalbu podnositelja zahtjeva samo zbog toga što je odluka prefekta samo potvrdila neku raniju odluku, Državno vijeće nije uspjelo zaštititi prava vlasnika imovine na odgovarajući način, pogotovo jer nije postojala mogućnost dobivanja naknade prema grčkom zakonu.

Öneryıldız protiv Turske

30. studenoga 2004. (Veliko vijeće)

Vidi gore pod „Pravo na život (Članak 2. Konvencije)“.

N.A. i ostali protiv Turske (br. 37451/97)

11. listopada 2005.

Podnositelji zahtjeva su 1986. godine dobili potvrdu o turističkoj investiciji od vlasti za izgradnju hotela na zemljištu koju su naslijedili, smještenom na obali. Prilikom žalbe Državne riznice, prvostupanjski sud poništio je upis nekretnine u zemljišnu knjigu i naložio rušenje hotela koji se gradio, s obzirom na to da se dotično zemljište nalazi na morskoj obali i ne može biti privatno stečeno. Kasacijski sud podržao je takvu presudu. Podnositelji zahtjeva nisu uspjeli pokrenuti postupak za traženje naknade štete zbog gubitka vlasničkih prava i rušenja postojeće građevine. Pred Sudom su se žalili da im nije nadoknađeni gubitak pretrpljen zbog rušenja hotela koji se gradio i poništenja upisa njihove imovine u zemljišnu knjigu.

Sud je smatrao da je došlo do **povrede članka 1. Protokola br. 1** uz Konvenciju. Utvrdio je da su podnositelji zahtjeva dobili sporno zemljište u dobroj vjeri. Dok vlasništvo nije poništeno u korist države, bili su vlasnici i plaćali poreze koji se odnose na tu imovinu. Uživali su mirno posjedovanje svoje imovine i započeli su s izgradnjom hotelskom kompleksa na tom zemljištu, kao zakoniti vlasnici,

nakon ishođenja građevinske dozvole za tu svrhu. Ali potom im je imovina oduzeta sudskom odlukom, za koju Sud nije utvrdio da je na bilo koji način samovoljna. Oduzimanje vlasništva nad zemljištem koje se nalazi na samoj obali i stoga je dio plaže, javnog mjesta otvorenog za sve, ispunilo je legitimnu svrhu. Međutim, podnositelji zahtjeva nisu primili nikakvu naknadu za prijenos njihove imovine Državnoj riznici, kao ni za rušenje hotela, bez obzira na postupke koji su u tu svrhu pokrenuli pred turskim sudovima, te bez ikakvog obrazloženja turske Vlade za potpuni izostanak naknade.

Valico S.R.L. protiv Italije

21. ožujka 2006. (odluka o dopuštenosti)

U ovom je predmetu poduzeću podnositelju zahtjeva izrečena novčana kazna za izgradnju građevine kojom je došlo do povrede propisa o izgradnji zgrada namijenjenih za zaštitu krajolika i okoliša. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da dotična novčana kazna predstavlja povredu članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

Sud je primijetio da je sporna mjera bila u skladu sa zakonom i da je slijedila legitiman cilj očuvanja krajolika i osiguravanja racionalnog i ekološki prihvatljivog planiranja, a sve je bilo u skladu s općim interesom. Utvrdivši da su talijanske vlasti postigle pravičnu ravnotežu između, s jedne strane, općeg interesa i, s druge strane, poštivanja prava vlasništva poduzeća podnositelja zahtjeva, te da takvo uplitanje stoga nije nametnulo takav pretjerani teret podnositelju zahtjeva koji bi mjeru na koju se žali učinio nerazmjernom u odnosu na legitiman cilj kojem se teži, Sud je proglasio prigovor na temelju članka 1. Protokola br. 1 **nedopuštenim** (očigledno neosnovanim).

Hamer protiv Belgije

27. studenog 2007.

Ovaj se predmet odnosio na rušenje, sukladno nalogu za izvršenje, kuće za odmor koju su 1967. godine bez građevinske dozvole izgradili roditelji podnositeljice zahtjeva. Policija je 1994. godine izradila dva izvješća, jedno o sječi stabala na posjedu koji krši zakonske propise o šumama, a jedno o izgradnji kuće bez planske dozvole u šumskom području gdje nije bilo moguće dobiti plansku dozvolu. Podnositeljici zahtjeva naređeno je da vrati lokaciju u prvotno stanje. Žalila se na povredu svojih vlasničkih prava.

Sud je smatrao da **nije došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1** uz Konvenciju u predmetu podnositeljice zahtjeva utvrdivši da nije pretrpjela nerazmjerno uplitanje u vlasnička prava. U ovom predmetu Sud je ipak ponovio da, iako nijedan od članaka Europske konvencije o ljudskim pravima nije posebno namijenjen pružanju opće zaštite okoliša kao takvog, u današnjem društvu zaštita okoliša je sve važnija. Nadalje je istaknuo da je okoliš uzrok čija obrana izaziva stalan i trajan interes javnosti, a time i javnih vlasti. Financijski imperativi, pa čak i neka temeljna prava, kao što je vlasništvo, ne bi trebali imati prioritet pred zaštitom okoliša, osobito kada država ima zakone o tome. Tijela javne vlasti stoga preuzimaju odgovornost koja bi u praksi trebala rezultirati njihovom intervencijom u odgovarajućem vremenu kako bi se osiguralo da zakonske odredbe donesene u svrhu zaštite okoliša nisu potpuno neučinkovite.

Turcut i ostali protiv Turske

8. srpnja 2008.

Ovaj se predmet odnosio na zemljište od više od 100 000 četvornih metara za koje su podnositelji zahtjeva tvrdili da je u vlasništvu njihovih obitelji više od tri naraštaja. Podnositelji zahtjeva žalili su se na odluku turskih sudova da se zemljište upiše na ime Državne riznice zbog toga što je to zemljište javna šuma, bez da im se plati ikakva odšteta.

Sud je smatrao da je došlo do **povrede članka 1. Protokola br. 1** uz Konvenciju. Posebno podsjećajući na činjenicu da je zaštita prirode i šuma, te općenito okoliša, stvar znatne i stalne brige za javno mnijenje, a time i za tijela javne vlasti te da ekonomske imperative, pa čak i određena temeljna prava, uključujući pravo na vlasništvo, ne bi trebalo stavljati ispred razmatranja vezanih uz zaštitu okoliša, osobito kada postoje zakoni o tome, Sud je, ipak, primijetio da oduzimanje imovine bez plaćanja iznosa koji je razumno povezan s njezinom vrijednošću obično predstavlja nerazmjerno uplitanje, a potpuni izostanak naknade može se smatrati opravdanim samo u izuzetnim okolnostima. U ovom predmetu, podnositelji zahtjeva nisu primili nikakvu naknadu za prijenos njihove imovine Riznici. Turska Vlada nije navela nikakve iznimne okolnosti da bi opravdala izostanak naknade. Sud je stoga utvrdio da je time što podnositelji zahtjeva nisu primili nikakvu naknadu poremećena, na njihovu štetu, pravična ravnoteža koju je potrebno postići između zahtjeva javnog interesa zajednice i uvjeta zaštite prava pojedinca.

Depalle protiv Francuske i Brosset-Triboulet i ostali protiv Francuske

29. ožujka 2010. (Veliko vijeće)

Ovi su se predmeti odnosili na obvezu vlasnika da o vlastitom trošku i bez naknade sruše kuću koju su zakonito kupili na pomorskom javnom zemljištu. Podnositelji zahtjeva naveli su da ova obveza nije u skladu s njihovim pravima iz članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

U oba predmeta Sud je smatrao da **nije došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1** uz Konvenciju utvrdivši da podnositelji zahtjeva ne bi snosili individualno i prekomjerno opterećenje u slučaju rušenja njihovih kuća bez naknade te da, sukladno tome, ravnoteža između interesa zajednice i interesa podnositelja zahtjeva ne bi bila poremećena. Sud je podsjetio da, u predmetu koji se odnosi na regionalno planiranje i politiku očuvanja okoliša, opći interes zajednice prevladava. Štoviše, iako je bilo jasno da će, nakon takvog dugog vremenskog razdoblja, rušenje biti radikalno uplitanje u „imetak“ podnositelja zahtjeva, međutim (i podnositelji zahtjeva, štoviše, nisu to opovrgavali), to je bio sastavni dio dosljedne i rigorozne primjene zakona s obzirom na rastuću potrebu za zaštitu obalnih područja i njihovu uporabu od strane javnosti, kao i za osiguranje poštivanja propisa o prostornom planiranju.

Vidi također: **Malfatto i Mieille protiv Francuske**, presuda od 6. listopada 2016.

Kristiana Ltd. protiv Litve

6. veljače 2018.

Ovaj se predmet odnosio na navode poduzeća podnositelja zahtjeva o nezakonitom i nerazumnom ograničenju njegovih imovinskih prava, nakon kupnje privatiziranih bivših vojnih zgrada koje su se nalazile na zaštićenom području. Točnije, poduzeće je tvrdilo da mu je uskraćena prilika popravka i renovacije njegovih prostorija, te da, unatoč tome što su njegove zgrade bile označene za rušenje, nije bila dostupna nikakva naknada i nisu bili postavljeni nikakvi vremenski rokovi.

Sud je smatrao da **nije došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1** uz Konvenciju utvrdivši da je postignuta pravična ravnoteža između općeg interesa i pojedinačnih prava vlasništva poduzeća podnositelja zahtjeva. Posebno je napomenuo da je poduzeće trebalo predvidjeti i odbijanje planske dozvole i konačni zahtjev za rušenje zgrada, koje je bilo predviđeno u razvojnom planu iz 1994. godine i ostalo nepromijenjeno. Osim toga, cilj litavskih vlasti bio je legitiman, odnosno zaštita kulturne baštine i poštivanje rigoroznih međunarodnih obveza prema UNESCO-u. Konačno, s obzirom na kontekst javnog prava, postupci vlasti su ocijenjeni razmjernima. U ovom predmetu Sud je također presudio da **nije došlo do povrede članka 6. stavka 1.** (pravo na pošteno suđenje) Konvencije.

O'Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd protiv Irske

7. lipnja 2018.³

Poduzeće podnositelj zahtjeva lovi nezrele dagnje (sjemenske dagnje) te ih potom kultivira do potpunog razvoja, što je proces koji traje dvije godine. Predmet se odnosi na njegov prigovor da mu je Vlada Irske prouzročila financijske gubitke načinom na koji se uskladila sa zakonodavstvom Europske unije o zaštiti okoliša⁴.

Sud je smatrao da **nije došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1** uz Konvenciju. Posebno je primijetio da su zaštita okoliša i poštivanje obveza tužene države prema zakonu EU-a bili legitimni ciljevi. Kao komercijalni operator poduzeće je trebalo biti svjesno da bi potreba za usklađenosti s pravilima EU-a mogla utjecati na njegovo poslovanje. Sve u svemu, Sud je utvrdio da poduzeće nije pretrpjelo nerazmjerno opterećenje zbog radnji irske Vlade i da je Irska osigurala pravičnu ravnotežu između općih interesa zajednice i zaštite individualnih prava. Stoga nije bilo povrede vlasničkih prava poduzeća. U ovom predmetu Sud je također presudio da **nije došlo do povrede članka 6.** (pravo na pošteno suđenje u razumnom roku) Konvencije.

Vidi također, novije:

Beinarovič i ostali protiv Litve

12. lipnja 2018.⁵

Daljnja literatura

Vidi osobito:

- **Priručnik o ljudskim pravima i okolišu**, Strasbourg, Council of Europe Publishing, 2. izdanje, 2012.
-

Kontakt za medije:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08

3. Ova presuda postaje pravomoćna pod okolnostima navedenima u članku 44. stavku 2. [Konvencije](#).

4. Irska Vlada privremeno je zabranila lov sjemenskih dagnji 2008. godine u luci u kojoj je poduzeće djelovalo nakon što je Sud pravde Europske unije ustanovio da Irska nije ispunila svoje obveze prema dvije direktive EU-a o zaštiti okoliša. Poduzeće stoga nije imao zrelih dagnji za prodaju 2010. godine, što je dovelo do gubitka dobiti.

5. Ova presuda postaje pravomoćna pod okolnostima navedenima u članku 44. stavku 2. [Konvencije](#).